

**Het kind der vrijheid in de banden der wet
of
De zoon en de erfgenaam onder het juk van de dienstknecht**

Preek over Galaten 5:1

Door

William Huntington S. S.

1ste druk uitgegeven door
T. Bensley, Boltcourt, Fleetstreet,
Londen, 1794

1ste druk in het Nederlands verschenen bij
Gebr. Huge, Rotterdam

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2002

Aan Mr. Huntington,

Londen, 10 september, 1794

Weleerwaarde en geliefde heer.

Omdat ik heb begrepen dat u regelmatig wordt lastig gevallen en op onnodige kosten wordt gejaagd door onbeschaamde en weinig stichtende brieven, vraag ik u nederig om mij toe te staan op dit moment uw aandacht te vragen. Ik hoop dat u tenminste geen reden zult hebben om te klagen over de onbeschaamdheid van deze brief, hoeveel onkunde er ook uit spreekt, en dat u helemaal niet te klagen zult hebben over de kosten ervan. Ik mocht gisteravond het geluk smaken, dat God mij in Zijn goede voorzienigheid al vaak heeft verleend, dat ik u in de Monkwelstreet Chapel heb horen spreken. Ik hoorde u met veel genoegen spreken over de tekst: *"Staat dan in de vrijheid, met welke ons Christus vrijgemaakt heeft, en wordt niet wederom met het juk der dienstbaarheid bevangen"* (Gal. 5:1) en naar ik hoop, ben ik er onder Gods zegen ook enigszins door gesticht.

Ik denk dat uw tegenstanders, als ze na het horen van zo'n preek en de leer die erin ligt opgesloten en die op het hart van de hoorders wordt gebonden, blijven volhouden dat uw leer gevaarlijk is en dat u dwaalt als dienaar van het evangelie, hun veronderstellingen baseren op kwaadwillendheid en vooroordeel en argumenten gebruiken die vals en lasterlijk zijn. Het lijdt geen twijfel dat niemand onder de mensen (die allen op hun best slechts onvolmaakt zijn) aan het oordeel en de verdoemenis zal ontkomen, als een mens schuldig gesteld wordt om een woord of om zijn eigen gewone manier van spreken. Ze zullen niet onderworpen worden aan het oordeel van hun broeders - en dat is maar gelukkig voor hen - die even feilbaar zijn als zijzelf, die zelf ook verantwoording moeten afleggen en onder het oordeel liggen en onbekeerd zijn. Naar mijn bescheiden mening hebt u het twistgesprek met uw tegenstanders over het antinomianisme geheel gewonnen. U hebt voor iedereen de minste twijfel weggenomen over de rechtzinnigheid van uw leerstellingen als het gaat om de vrijheid van de gelovige met betrekking tot de wet als het verbond der werken en de onderwerping aan de wet als een regel der gehoorzaamheid om naar te leven of als een regel der gehoorzaamheid in enig opzicht. U hebt duidelijk gemaakt dat de wet slechts een afschrift is van de zedelijke volmaaktheden van God en een volmaakte regel der gerechtigheid, die door Jezus Christus is aangebracht voor allen die de Vader Hem heeft gegeven en die de Geest, Die door de liefde werkt, door het geloof toepast. Omdat deze gerechtigheid volkomen en zuiver is en overvloedig is voor God en mensen, is ze de vervulling van de wet.

De briefschrijver waarover u gisteravond sprak, lijkt mij in beginsel precies zo'n man te zijn als die waar uw tegenstanders u ten onrechte voor houden. Volgens de dingen die u over hem hebt gezegd, is hij een antinomiaan in de ware zin van het woord. Als hij de banden van de wet eens niet zo duidelijk gevoelt, schijnt hij zichzelf te vleien met de gedachte dat hij haar macht (die hem in de banden brengt) nooit meer te duchten heeft. Ik ben echter bang dat hij zichzelf spoedig zal moeten veroordelen en in benauwdheid zal komen, zoals gewoonlijk gebeurt als wij onszelf, de wet en haar werkmeester recht leren kennen en onze genegenheden en levenswandel gedurende een week, of zelfs een maand of een jaar onderzoeken. Wij kunnen dan geen verlichting krijgen, dan door de macht die de banden van onze geestelijke macht heeft losgemaakt. Maar ik hoef u deze dingen niet te zeggen. Dit doe ik ook slechts om u als vriend mijn mening te zeggen en niet om iemand te onderwijzen aan wiens

voeten ik graag onderwezen word. Toen ik gisteravond de preek mocht beluisteren, die (naar ik vermoed) voornamelijk zijn aanleiding had in de brief van bovengenoemde schrijver, kon ik niets anders dan de wijsheid en waarheid van God aanschouwen, omdat Hij alle dingen ten goede doet werken voor degenen die Hem liefhebben. Voor mij is dit opnieuw een bewijs van het nut van twistgesprekken en - tot op zekere hoogte - ook het nut van verdeeldheid bij de verkondiging en verdediging van de waarheid. Naar mijn bescheiden mening zou u uzelf geen recht doen en aan de lezers een waardevol middel tot onderwijs onthouden, als u zo'n preek, waarin u een onmiddellijk antwoord geeft op zulke bezwaren en leerstellingen verdedigt, die u, volgens mij, naar de mening van veel mensen verwerpt, niet zult laten uitgeven.

Ongeveer zes weken geleden verklaarde u te Monkwell-Street in een preek hoe de macht van de wet over de gelovigen in Christus werd tenietgedaan. Ik moet erkennen dat dit me zo trof dat ik bijna alles gegeven zou hebben om er een exemplaar van te krijgen. Ik dacht echter dat het niet mogelijk was dat u de tijd gehad had en de moeite genomen had om zo'n uitgebreide verhandeling voor het uitspreken helemaal uitte schrijven. Zelfs als u het naderhand geprobeerd zou hebben, zou u onmogelijk dezelfde gevoelens kunnen hebben losmaken, om niet te zeggen dat u onmogelijk dezelfde woorden zou kunnen vinden. Toen ik echter tot mijn grote voldoening bemerkte dat de preek was uitgegeven en bijna woord voor woord hetzelfde was als toen ze van de preekstoel werd uitgesproken, was ik zeer verbaasd en moest ik de natuurlijke en geestelijke talenten van de schrijver wel bewonderen. Door de uitgave van deze preek hebt u, naar ik geloof, uw zaak en de zaak van de waarheid verdedigd, terwijl u de lezers in het algemeen en de hoorders in het bijzonder een leerzame en stichtende verhandeling over het onderwerp hebt gegeven. Ik was er onder anderen toe geneigd om te verzoeken om de uitgave van deze preek en ik zou ook echt de vrijheid genomen hebben als er geen sprake was geweest van de redenen die ik hierboven heb genoemd: ik dacht dat u de preek niet van tevoren kon hebben uitgeschreven en dat u hem zich naderhand niet meer precies zou kunnen herinneren. Ik denk echter niet dat de preek van gisteravond in enig opzicht onderdoet voor deze preek. Daarom zou ik u dringend willen verzoeken om met het oog op de rechtvaardiging van uw persoon, de vruchten die u als evangeliedienaar van Christus ziet in de bekering van zondaren en de stichting van Gods kinderen in uw directe omgeving of verder weg, deze preek wilt laten uitgeven.

Geheel de uwe, mijnheer, verblijf ik met grote achting,
N. F.-H

14 september 1794

Aan Mr. Huntington,

Mijnheer,

Ik wil de Almachtige God oprecht danken, omdat Hij mijn bede heeft gehoord en verhoord door u deze morgen te sturen om te beschrijven wat er in mijn arme ziel leeft. Ik wist namelijk niet dat ik was onder de banden van de wet. Ik dacht dat ik een huichelaar was en begeerde dat de Heere u zou sturen om te tonen wie ik was. Als dat niet zo was, wilde ik graag dat u een kind van God zou aanhalen dat had verkeerd in dezelfde staat als ik. De Heere heeft dit in Zijn neerbuigende goedheid gedaan. De

Heere geve mij een dankbaar hart voor al Zijn weldaden. Geachte heer, bid voor mij, of de Heere mijn ziel uit haar gevangenis mocht leiden, opdat ik Zijn heilige Naam zou mogen prijzen. De Heere geve u een dubbel deel van Zijn Geest.

Van uw welgemeende dochter E. T.

VOORWOORD

Goedgunstige lezer,

Er zijn maar weinig kinderen Gods die, hoe verduisterd, zwak of wankelmoedig ze ook zijn, niet iets verstaan van de gewelddadige aanslagen, godslasterlijke aanvallen, wrede beschuldigingen en vurige pijlen van de satan. Hij is echter niet zo gemakkelijk te herkennen als hij zich verandert, zodat hij de gedaante en de kenmerken van een engel des lichts heeft en dezelfde taken vervult. Ik bedoel wanneer de duivel uit eigener beweging een mens verlaat en hem niet langer vijandig bejegent, kwelt of beschuldigt, zodat het huis leeg komt te staan en met bezemen gekeerd en versierd wordt. Hij is moeilijk te herkennen als hij komt om de hartstochten van de hoorder die bij de weg is bezaaid, in beroering te brengen door een welsprekende redenaar, zodat de natuurlijke genegenheid uitgaat naar wat vleeselijk en huichelachtig is en wij vijandig komen te staan tegenover de soevereiniteit van God, de dienaren van de Geest en de berg Sion. Hij kan ook komen om het hoofd van een Judas te vervullen met wijsheden, om zijn geest te verlichten en zijn licht tot duisternis te maken. Hij kan de wet opdringen als een regel om naar te leven en ons zo weer in de banden brengen. Hij kan ook komen om de vrome Maria van zonden te beschuldigen en uit de prijs van de zalf aanleiding te nemen om aan te sporen tot vrijgevigheid. Hij kan ook komen om ons uiterlijke gedrag te veranderen door blinde ijver en het graf te pleisteren of het oude graf dat er vreselijk uitziet met turf te bedekken. Hij kan Jannes en Dambres ophitsen om de wonderen van Mozes tegen te staan en de discipelen van Mozes om met Paulus te twisten. Soms spreekt hij zeer opgeblazen, ijdele woorden om de lusten van het vlees op te wekken of belooft hij vrijheid om zondaren in de banden van het verderf te brengen. Hij kan ook komen om Christus uit nijd te preken en verdrukking tot de banden van de apostel toe te doen. Soms dringt hij erop aan dat wij de verlossing van ons hart aanvaarden en de ergernis van het kruis wegnemen. Hij kan ook heimelijk de huizen binnendringen en doen alsof hij de waarheid brengt, en de eenvoudige vrouwen brengen onder de banden der ongerechtigheid. Al deze verschillende listen van de Satan worden niet zo goed onderkend door iedere gelovige als ik wel zou willen.

Als het gaat om de geest van de wet, haar werking en vruchten, de banden waarin zij ons brengt, de toorn die zij werkt, de kilte die zij verspreidt, de onvruchtbaarheid waarmee dit gepaard gaat, de bewegingen der zonde die zij opwekt, de wettische arbeid waartoe zij de gelovige dringt en de armzalige vruchten van deze arbeid, dit alles wordt in onze dagen nog minder verstaan dan de listen van de satan.

Kort geleden heb ik wat over dit onderwerp gesproken, omdat ik er zelf veel van heb ondervonden. Door dit te doen, heb ik sommigen die nooit ergens een behagen in schepten dan in zichzelf, zeer ontstemd. De enige redenen voor het verschijnen van deze uitgave zijn dat ik het kostelijke van het snode wil scheiden en het verschil tussen een gelovige in de banden en een ongelovige in vrijheid wil tonen. Ook wil ik

de schande, de naaktheid en de leegte van de huichelaar aantonen, opdat ieder beproefd kind van God tegen hem zou strijden. Ik wil de bokken laten sterven en de schapen voeden, de dwaze kwellen en de wijze tot nut zijn. Verder zullen zij, die vleselijke kritiek hebben, hun wijsheid tonen door hier tegen te schrijven en zal ik de gelegenheid hebben om aan te tonen dat ze dwaas zijn omdat ze dit geprobeerd hebben.

Ik heb deze preek vervlochten met een gedeelte van een andere preek, die ik op zondagmorgen 14 september gehouden heb in de Providence Chapel. Ik hoop dat God de schering zowel als de inslag¹ wil zegenen, terwijl ik in de banden van het evangelie altijd de uwe ben.

William Huntington, S.S.

Paddington, 15 september 1794.

¹ De rechte en de dwarse draden

Staat dan in de vrijheid met welke ons Christus vrijgemaakt heeft, en wordt niet wederom met het juk der dienstbaarheid bevangen. Galaten 5:1.

Toen de apostel voor de eerste keer in de streken van Galatië kwam, werden hij en zijn boodschap zeer hartelijk ontvangen. Zijn lichamelijke gebrek, dat hij een beproeving in het vlees noemde, verachtten zij niet, maar zij ontvingen hem als een engel des lichts, ja als Christus Jezus. Het gewicht en de kracht van de boodschap wogen op tegen de onooglijkheid van de boodschapper. De blijde tijdingen die hij bracht, stemden hen zo dankbaar dat ze hun eigen ogen uitgegraven en ze aan Paulus gegeven zouden hebben. Maar liefde die zeer spoedig brandt, verkoudt ook erg snel. Paulus vertrekt uit deze streken om de koorden van Sion lang te maken en de gordijnen van haar woonplaats uit te breiden. Hij wil ter rechter tijd terugkeren en de pinnen die hij in Galatië heeft achter gelaten, vaster in de grond steken. Jes. 54:2). Zoals de vijand echter vaak onkruid zaait terwijl de mensen slapen, zo probeert hij ook vaak een vrouw te verleiden als haar man niet thuis is. Paulus, de dienstknecht van Christus, gaat weg en de satan volgt hem op in de gedaante van zijn dienstknechten. Deze zaaiers van de satan dringen aan op rechtvaardigheid en volmaaktheid door de wet en de eenvoudigen in Galatië nemen dit aan met hartelijke instemming. Op dat moment waren hun harten brandende door de liefde van God en brandden ze van liefde tot God. Nu moeten ze echter besneden worden en de wet van Mozes onderhouden. Dit werd genomen uit de Heilige Schrift en daaruit bewezen en hier luisterden zij naar. Omdat deze zaaiers niets voordroegen dan wat in de Bijbel stond, namen de Galatiërs aan dat het waar was. Omdat God zo goed voor hen was, was het niet meer dan billijk dat zij zouden doen wat God behaagde, Hem zo veel genoegdoening zouden schenken als ze konden en Hem zo veel mogelijk voldoening zouden geven voor de talloze gunsten die Hij hun had bewezen. Toen ze zagen dat de leer schriftuurlijk was en gebracht werd door Israëlieten, ja misschien zelfs door priesters die hartelijk en ijverig waren, raakten ze allen zeer aan hen gehecht en waren ze al spoedig geneigd om hun nek onder het juk van de wet te buigen.

Deze mannen waren dienstknechten van de satan. De satan had al eerder geprobeerd om de ogen van deze Galatiërs te verblinden, zodat het licht van het evangelie niet voor hen kon schijnen, maar dat was allemaal tevergeefs, want het licht van het evangelie had geschinen in de harten van deze Galatiërs. Daarom moest de satan het op een andere manier proberen, waar hij waarschijnlijk meer succes mee zou hebben en die minder verdacht zou zijn, namelijk door ze te brengen onder het oude deksel van de wet waaronder het evangelie verborgen lag. De duistere schaduw van de satan had de stralen van het evangelie niet buiten kunnen houden. Daarom zou hij de Galatiërs door zijn priesters weer laten brengen tot de duisternis van de Sinai en tot een God die hen in de weg van een geschonden wet vertoornd zou aanzien. Bij de Sinai is het licht van Gods aangezicht verborgen, daar schijnt God nooit in het aangezicht van Jezus Christus en zal Hij in dikke duisternis voor hen verschijnen. Paulus hoort dit en weerstaat hen. Hij beschuldigt deze predikanten van tovenarij en verwijt de Galatiërs dat ze dwaas zijn omdat ze hen nawandelen. Hij zegt hen dat ze niet ijveren in het goede, dat deze mensen hen van Christus willen vervreemden, zodat zij hen kunnen beïnvloeden. Hun jver is echter ontstoken om goede werken te doen en om het goede werk dat in hen begonnen is, te voleindigen. Paulus zegt hen dat ze van de wet alleen maar vleselijke volmaaktheid kunnen verwachten. Als ze bij de wet hun volmaaktheid zoeken, moeten ze daar ook hun rechtvaardigheid zoeken,

want Christus zal zijn alles in allen of helemaal niets. Hij zegt hen dat Christus hun niet nut zal zijn, als zij zich laten besnijden (Gal. 5:2), omdat Hij geen genade zal schenken door de wet.

De wet sluit de roem echter niet uit (Rom. 3:27) en vernedert het trotse hart niet. Het wettische deeg is gaan gisten. Zij zijn opgeblazen geworden en willen niet onderwezen worden door mensen zoals Paulus, die zij zien als hun vijand, omdat hij probeert dit goede werk tegen te staan. Paulus zegt dat, als hij hun vijand is, hij dit alleen is vanwege het verkondigen van de waarheid. Hij spreekt een dubbele vloek uit over de mens of engel die een ander evangelie verkondigt dan het evangelie dat hij heeft gebracht. Hij zegt dat hun overtuigingen niet komen van Hem Die hen geroepen heeft en dat een klein beetje wettische geest de hele klomp deeg verzuurt. Hij zegt ook dat ze tot vrijheid geroepen zijn, maar dat ze de vrijheid niet moeten gebruiken tot een oorzaak voor het vlees door vleselijke volmaaktheid te zoeken in de werken van de wet, wat een grond is voor trots en roemen, of door de boze lusten van het vlees te bevredigen door de vrijheid als een dekmantel te gebruiken.

Staat dan in de vrijheid, met welke ons Christus vrijgemaakt heeft, en wordt niet wederom met het juk der dienstbaarheid bevangen. Galaten 5:1.

Bij het behandelen van deze woorden wil ik spreken over:

1. Dienstbaarheid.
2. Vrijheid.
3. De vruchten van de vrijheid.
4. Het juk der dienstbaarheid.
5. De mogelijkheid dat een gelovige in Christus voor de tweede keer met dit juk bevangen wordt.

1. *Dienstbaarheid*

Ik voel me niet geroepen om Gods kinderen veel te zeggen over de dienstbaarheid waaronder wij van nature liggen, want zij hebben die allen gevoeld. Van nature zijn wij allen in de banden van de zonde. Iedere zonde die ons bezet, terwijl wij in onze natuurstaat verkeren, heerst over ons en of wij het willen of niet, wij zijn slaven en dienstknechten van deze zonde. "Een iegelijk, die de zonde doet, is een dienstknecht der zonde" (Joh. 8:34). Niemand dan God, Die verhoedde dat Abimelech Sara aanraakte en die maakte dat het kwade Jabes niet smartte, kan ons ooit van deze tiran bevrijden.

We zijn gebonden door de schuld die wij door de zonde op ons hebben geladen. Deze schuld en onze schaamte en schande binden de ziel als met een keten om haar aan de straf te onderwerpen. Hij voert uit "die in boeien gevangen zijn; maar de afvalligen wonen in het dorre" (Ps. 68:7).

We zijn in de banden van de koning der verschrikking. De schuldige zondaar vreest voor de dood, omdat hij rekenschap zal moeten afleggen. Hij is bevreesd voor het openen van de boeken, voor zijn rechtszaak en voor het oordeel. Hij weet dat de dood tot dit alles leidt en daarom is hij "met vreze des doods der dienstbaarheid onderworpen" (Hebr. 2:15).

We zijn in de banden van de satan. Hij heerst in het hart van de kinderen der ongehoorzaamheid. Hij heeft hen in zijn macht en neemt hen gevangen naar zijn wil. Niemand kan ze bevrijden van deze sterke gewapende man dan Hij Die kwam om de werken des satans te verstoren.

We zijn in de banden van de geboden van de zedelijke wet. Wij zijn verplicht tot volmaakte gehoorzaamheid aan de wet op straffe van een tweevoudige dood. Wij weten dat wij zondaars zijn en daarom houdt de geest van de wettische dienstbaarheid tot vrees ons gevangen onder de vrees voor de dood, de hel en het oordeel. In deze staat zijn wij "onder de wet in bewaring gesteld, en zijn besloten geweest tot op het geloof" (Gal. 3:23). Zo zijn wij gevangen vanwege onze torenhoge schulden. De zonde is de vesting waarin wij opgesloten zitten, de toorn vervult onze gedachten met schrik en de satan beschuldigt ons en neemt ons gevangen. Het recht zal nooit, dan door het bloed des verbonds, één gevangene uit de kuil laten gaan (Zach. 9:11).

2. *Vrijheid*

God heeft echter vrijlating verordend en verkondigd en de trompet van het jubeljaar heeft geklonken. Er is een Borg gegeven voor schuldenaren. Een genadige God schenkt het geloof en de Geest werkt het in de ziel. Het geloof aanschouwt de Borg en de voldoening en de verzoening worden op zoete wijze toegepast. De gezegende vruchten hiervan zijn bevrijding van schuld en verlossing uit de donkere cel en het land der duisternis. Het smaken van Gods eeuwige liefde in Christus, die door de Heilige Geest wordt uitgestort in het hart, neemt alle verschrikkelijke angst voor de wraakvorderende toorn weg, drijft de vrees en verschrikking buiten en leidt en trekt ons hart tot de rechterhand van God Zelf, waar Christus is, door Wie de ziel tot God mag naderen. Het geweten wordt bevrijd van schuld, de geest van vrees, het hart van zijn aangeboren hardheid, onze gedachten zijn niet meer in beroering en zijn vervuld met de volheid van de Verlosser, de tong is losgemaakt om God zeer te prijzen. Het juk van de Verlosser wordt zacht, "Zijn wegen zijn wegen der liefelijkheid, en al Zijn paden vrede" (Spr. 3:17). De wortel van deze heerlijke zaak, de bron van deze gelukzaligheid is de eeuwige liefde van God de Vader, de liefde die de Heere Jezus noopte om voor ons te sterven en de zoete werkingen van de Geest der liefde die ervaren en genoten worden in de ziel. Dit brengt mij tot het derde punt.

3. *De vruchten van deze vrijheid*

Deze vruchten blijken duidelijk genoeg in de vrije burger, in de zoon van de vrije. Zo iemand kan een behoeftige naaste niet wegsturen en zeggen: "Ga heen, en kom weder, en morgen zal ik geven" (Spr. 3:28) als hij voldoende heeft. De liefde van God drijft de liefde voor het geld, de liefde voor de wereld en de vriendschap met de wereld uit. Maar wie "zijn broeder gebrek ziet hebben, en sluit zijn hart toe voor hem, hoe blijft de liefde Gods in hem?" (1 Joh. 3:17). De liefde van God zal niet in hem wonen zoals in Zacheüs, toen zijn huis zaligheid geschied was.

Deze vrijheid brengt mensen er nooit toe om de werken van hen die het kwade voorstaan goed te keuren en te rechtvaardigen of om de goede naam en de arbeid van de getrouwen aan te tasten. Paulus zegt de Galatiërs dat deze overtuiging niet kwam van Hem Die hen geroepen heeft, maar dat ze betoverd waren. In de ogen van een ware burger van Sion is "de verworpene veracht, maar hij eert degenen, die de HEERE vrezen" (Ps. 15:4).

Iemand die in vrijheid leeft, moet zeker zijn over zijn staat. Zijn opvattingen aangaande de grote en fundamentele leerstellingen van het evangelie moeten zuiver, onwrikbaar en zeker zijn. Als hij daarover twijfelt, kan hij geen rechte paden maken voor zijn voeten, is er geen recht in zijn gangen en stoot hij zich aan het Woord. Dan staan zijn voeten zeker niet in de ruimte.

De vrijheid die voortvloeit uit de liefde Gods, brengt mensen niet tot trots en doet hen niet heersen over de schapen en nog veel minder over de onderschaapherders. "De liefde handelt niet lichtvaardiglijk, zij is niet opgeblazen. Zij handelt niet ongeschiktelijk" (1 Kor. 13:4-5). De liefde leidt niet tot lichtzinnigheid of tot aanmatiging. Ze brengt mensen er nog veel minder toe om wijs te zijn boven hetgeen geschreven is en zaken te bekritisieren waarvan zij de onjuistheid niet kunnen aantonen. Mensen die niet verootmoedigd zijn, mensen die geen verslagen geest hebben en zielen die geen bevindelijk leven kennen en lauw zijn en toch spreken over vrijheid, zijn als een hoer met een onbeschaamd voorhoofd, die spreekt over matigheid.

De vrijheid van een kind van God wordt ingetoomd door kinderlijke vreze. Deze richt zich op Gods goedheid in Christus en bewaart de ziel ervoor om de vrijheid te gebruiken als een dekmantel voor boosheid en om die te misbruiken als een oorzaak voor het vlees.

De vrijheid die voortvloeit uit vreugdeolie, zal het gezicht van de mens doen blinken. Als de zaligmakende verlossing van alle volken aan de zondaar bekend gemaakt wordt, zal God de verlossing zijns aangezichts zijn. Een bedroefd gezicht, dat wij vaak zien bij een schuldig geweten, staat slecht voor een verdediger van het evangelie. Mensen zonder bevinding, die zichzelf veroordelen, zouden de loftrompet van het evangelie nooit moeten doen klinken. Dit geluid klinkt onzeker en zij zijn zelf een levende tegenstelling. Ik kom nu tot het vierde punt.

4. *Het juk*

Slavernij voor de duur van één jaar wordt in de Schrift soms een juk genoemd. "De dienstknechten, zovelen als er onder het juk zijn, zullen hun heren alle eer waardig achten" (1 Tim. 6:1). De slaaf staat onder de meester. De wil van de meester is wet voor de slaaf. Hij werkt op bevel van zijn meester en verwacht loon op zijn arbeid. Naar dit alles wordt er in onze tekst verwezen. De Galatiërs waren geen slaven, maar zonen en daarom konden ze dit juk niet op hun nek nemen. Dit juk is de zedelijke wet die de Judaïstische leraren naar Antiochië hadden gebracht. "Gij moet besneden worden, en de wet onderhouden" (Hand. 15:24). Te Antiochië weerstonden Paulus en Barnabas deze leraren. De apostelen, die de sleutelen van het Koninkrijk droegen om te binden en te ontbinden, veroordeelden hen op hun synode te Jeruzalem. De brief die naar Antiochië werd gestuurd, waarin stond dat de heidenen niet naar de wet van Mozes hoefden te leven, stelde deze leraren bloot aan verachting. De discipelen in de stad aanvaardden hun vrijheid echter met veel vreugde en troost. Antiochië werd te heet voor deze dienstknechten van de satan. Daarom stuurde hun meester hen naar de delen van Galatië, waar het besluit van de apostelen misschien nog niet bekend was. Hier zwoegden ze hard met de oude tekst: "Indien gij niet besneden wordt naar de wijze van Mozes, zo kunt gij niet zalig worden" (Hand. 15:1).

De apostel deelt hen mee wat er in Jeruzalem gebeurd is. Hij spreekt over de bedoeling van de valse broeders, die kwamen om hun vrijheid te bespieden en hen weer onder de banden te brengen. Hij zegt dat ze hun geen ogenblik plaats moeten geven, opdat de waarheid van het evangelie in hen kan blijven. Hij wordt hun vijand omdat hij hen de waarheid zegt. Zij zijn voor de besnijdenis en voor het houden van de wet: het eerste stelt hen schuldig om het laatste te doen. Deze dingen werden in de Schrift gevonden en de eenvoudige zielen dachten dat ze waar waren. Het doel van de duivel was om hen onder de bediening van de letter te brengen en de voldoening van Christus overbodig te maken. Omwille van uitwendig vertoon en om hun ogen te

verblinden, bracht hij hen tot het houden van de oude Joodse sabbat en andere dagen, maanden, tijden en jaren. Zij dachten dat de besnijdenis en de zedelijke wet en hun volharding hierin, hen volmaakt zouden maken. Paulus wist echter dat volmaaktheid, rechtvaardigheid, heiligheid en verlossing allemaal in Christus gevonden worden en dat zij die tot de wet gingen, zich nooit in Christus of de dingen die in Hem gevonden worden, zouden verheugen. Hij is de Koning van Sion en niet van de Sinai en alle fontein, rivieren en stromen liggen in de stad. De opstandelingen en niet de gehoorzamen zullen in het dorre wonen. Dit is het juk waaronder zij hen wilden brengen, opdat ze de vrijheid der kinderen zouden verlaten en weer tot dienstknechten zouden worden, opdat ze God zouden zien als Meester en niet als Vader, opdat zij voor God zouden werken en God niet voor hen, opdat hun loon niet naar schuld, maar naar genade toegerekend zou worden (Rom. 4:4), opdat ze Christus niet meer tot hun Voorspraak zouden hebben, maar tot de beschuldigingen van Mozes zouden gaan, opdat ze de Borg zouden verwerpen en zouden proberen voor hun eigen schulden te betalen. Dit is de tovenarij van de duivel, dit is de dwaasheid van de Galaten. Omdat deze leraars helse wijsheid en helse listen nodig hadden om de Galaten onder dit juk te brengen, wordt er gesproken over tovenarij.

Het woord "bevangen" of "verstrikt", lijkt te duiden op een vis die gevangen wordt met een haak of net, een vogel die in een strik wordt gevangen en een schaap of hert dat in het struikgewas verstrikt raakt. Dit gebeurt altijd onverwachts. Omdat gelovigen soms vergeleken worden met vissen, vogels, schapen, en herten met een gewei, gebruikt de satan verschillende mensen om de huisgenoten des geloofs te verstrikken. Sommige van deze mensen worden vergeleken met vogelvangsters, anderen met vissers, die "offereren aan hun garen, en roken aan hun net" (Hab. 1:16). Wetspredikers die niet wettig met de wet omgaan, maken de Joodse altaren en de twee stenen tafelen, die bedoeld zijn voor ons welzijn, tot een strik en struikelblok voor het volk. Zij die Gods kinderen verstrikken, zijn in hun zonden en terwijl zij de schapen van Christus vangen, dragen ze zelf niets dan doornen en distelen en zijn ze nabij de vervloeking, terwijl hun einde is tot verbranding (Hebt. 6:8). Dit wist Paulus en hij zei dat zij hun eigen oordeel moesten dragen, wie ze ook waren, omdat ze door God vervloekt waren. Hij wenste dat zij die Gods kinderen verstoorden, afgesneden werden en sprak een vloek uit over allen, zij het engelen of mensen, die een ander evangelie zouden brengen dan hij had gepredikt. Dit brengt me tot de vijfde gedachte.

5. De mogelijkheid dat een gelovige opnieuw met het juk van de wettische dienstbaarheid bevangen wordt.

Dit is een punt dat niet gemakkelijk aanvaard zal worden door veel gelovigen in onze dagen. Er zijn mensen die geheeld zijn zonder dat ze gewond zijn geweest, gered zijn voor ze verloren waren, gerechtvaardigd door genade voor ze veroordeeld zijn door de wet, die hun roeping en verkiezing vastgemaakt hebben zonder dag en nacht tot God te roepen, die alle verborgenheden verstaan maar de liefde missen, die het woord van het evangelie geloven, maar wier geloof niet ligt in de kracht van het evangelie, die zichzelf niet hoefden te verloochenen en die het gevaarlijke pad van de beproeving hebben gemedend, die geen veranderingen kennen in hun leven en geen banden in hun dood, die hun eigen wil tot wet stellen en hun zelfgenoegzaamheid tot hun god en het voorwerp van hun aanbidding maken, die overal wat van weten behalve van hun eigen onwetendheid en die alle mensen kennen behalve zichzelf, die niet iedere dag gekastijd en iedere morgen geplaagd worden, die de satan verslagen

hebben zonder dat ze door één vurige pijl geraakt zijn, die de wereld hebben overwonnen zonder er één keer mee te strijden of die afkeurend te bezien, die in de ruimte gesteld zijn en op verkwikkende plaatsen gekomen zijn zonder door het water en het vuur te gaan en die gereinigd zijn zonder de vurige beproeving en de smeltkroes der verdrukking te kennen. Deze mensen hebben niet alleen de wereld, het vlees en de duivel overwonnen, maar zij kunnen ook de legers van de levende God weerstaan, terwijl ze niets kunnen vertellen over het bevindelijke leven of het lijden van een christelijke soldaat of over één deel van de geestelijke wapenrusting van Gods kind. Zij hebben de dood en de duivel weerstaan, zonder dat ze die ooit ten bloede toe hebben tegengestaan en tegen de zonde gestreden hebben. Deze mensen strijden niet met de satan maar met Christus, niet met de vijanden van God maar met de dienstknechten van Jezus, niet met de wereldlingen maar met Gods kinderen. Zij zijn niet de zwakken die moeten zeggen dat ze sterk zijn. Zij wachten niet op God om hun krachten te vernieuwen, maar proberen de woorden en de wijsheid die God aan Zijn kinderen beloofd heeft, te weerspreken. Gods kracht zal niet volbracht worden in hun zwakheid, want hun kracht is fris. Zo'n metgezel is als de leeuw die Salomo beschrijft: hij is de sterkste onder de dieren, vertrouwt op zijn klauwen en gaat niemand uit de weg. Hij is als een bok die sierlijk loopt en vertrouwt op zijn hoorns. Hij is als de hazewindhond die op zijn hielen vertrouwt en als "een koning, die niet tegen te staan is" omdat hij de strijd des geloofs nooit gestreden heeft (Spr. 30:31).

Sommigen zeggen ons dat de gelovige niet opnieuw met het juk der dienstbaarheid bevangen kan worden. Zij kunnen niet geloven dat de noordenwind en de zuidenwind - die elkaars tegengestelden zijn - kunnen ontwaken en dezelfde hof kunnen doorwaaien. Zij denken dat het onmogelijk is dat een discipel van Jezus opgeblazen is en doortrokken is met het zuurdesem van de Farizeeërs en dat de vriendelijke waarschuwing van de Heere dat zij zich moeten wachten voor de leer van vrije wil, eigengerechtigheid en wettische banden geheel nutteloos en misplaatst is. Maar zonder twijfel zegt de Heere niets tevergeefs. Als de Galatiërs niet het gevaar liepen dat ze door dit deeg doortrokken werden, was Paulus zeer bevreesd, terwijl er geen reden was om te vrezen. Paulus wist echter wat deze dienstbaarheid inhield en hij kon zien dat de meeste Galatiërs dienstbaar geworden waren en daarom zegt hij hen dat een weinig zuurdesem het gehele deeg doortrekt.

Anderen die "wijzer zijn in hun ogen dan zeven, die met rede antwoorden" (Spr. 26:16, zeggen ons dat deze Galatiërs nooit echt bekeerd waren en dat ze daarom weer met dit juk bevangen konden worden. Als ze nooit van dit juk bevrijd waren voor dat ze er weer mee bevangen werden, moeten de woorden van Paulus doortrokken zijn geweest van vleierij of leugens, toen hij zei dat Christus hen had vrijgemaakt en hen waarschuwde om staande te blijven in de vrijheid die ze nooit gehad hadden.

Maar deze kinderen en oude vrouwen die onze onderwijzers en leidlieden zijn, zeggen ons dat "Paulus twijfelde aan deze Galatiërs". Hij had er reden genoeg voor, want de hele klomp deeg was doortrokken met het zuurdesem. Hij kon er terecht aan twifelen of ze zich zouden onthouden van de besnijdenis, vooral omdat hun hart zo vervuld was met vooroordelen tegen hem, dat ze hem hun vijand noemden omdat hij hun de waarheid vertelde. Paulus wist dat, als ze naar de wet gingen, hun ogen snel van de volheid van Christus afgetrokken zouden worden en ze zich niet meer van Hem afhankelijk zouden weten. Hij wist dat ze daardoor van de genade zouden vervallen en dat Christus de berg Sion niet zou verlaten en hen zou ontmoeten op de

Sinai om hen daar Zijn genade te schenken. Daarom zegt hij hun dat Christus hen niet nut zal zijn. Bovendien wist Paulus dat God, als het zachte juk van de Zaligmaker werd veracht, spoedig net zo zou handelen met de trotse nek van deze Galatiërs als Hij had gedaan met de nek van Efraïm en hun een zwaarder juk op zou leggen. Zij die niet genoeg hebben aan Christus, in Wie God een welbehagen heeft, zullen ervaren dat Zijn grote ongenoegen van elders op hen zal neerdalen. Zij die zich afkeren van Hem Die van de hemel spreekt, zullen een andere stem horen die eens de aarde deed beven. God zal niet toestaan dat Christus, Die Zijn ziel het meest bemint, wordt veracht. Hij heeft niet alleen een smeltkroes ter loutering van een vruchtbare tak in Christus, maar Hij heeft ook een juk voor de nek van een kalf, een roede voor de rug van de dwaas en boeien voor de voeten van hen die verkeerde wegen gaan. Als Zijn kinderen hun heerlijke vrijheid verkeerd gebruiken, verachten of misbruiken, zal Hij hun nek buigen, hun rug geselen en hun voeten in de stok slaan, tot ze weten wat de waarde van hun vrijheid is, hoe ze ermee om moeten gaan en hoe ze God daarvoor moeten prijzen, zoals anderen hebben gedaan, die in zeer beklagenswaardige omstandigheden hebben uitgeremd: "Voer mijn ziel uit de gevangenis, om Uw Naam te loven" (Ps. 142:8. "Geef mij weder de vreugde Uws heils; en de vrijmoedige geest ondersteune mij" (Ps. 51:14.

Ik heb nooit een gelovige die al lang tot de kerk behoort, horen ontkennen dat gelovigen vaak vervuld zijn met een geest van wettische dienstbaarheid tot de duivel een leugengeest, die Mr. Hector wordt genoemd, heeft gezonden. Hij zegt, als het verhaal waar is, dat hij zelf, eens voor een paar minuten zo'n ontzaglijke ervaring heeft gehad dat het hem zeer verbaasde. Hij zou deze gewaarwording wel "Gad" kunnen noemen: er komt een hoop (tegen mij.) [Citaat vrij gebruikt vlg. Gen. 30:11] Dr. Watts schijnt iets te verstaan van deze "Geest der dienstbaarheid wederom tot vreeze", als hij zegt:

*"Zijn Naam verbiedt mijn slaafse vrees,
Zijn genade neemt mijn zonde weg."*

Ook Mr. Hart was hier niet onkundig van: *"Als Gij, o hemelse Duif, Uw invloed terugtrekt, vallen wij al spoedig ten prooi aan het geweten, de toorn en de wet."*

Bunyans *"Verhandeling over de twee verbonden"* was met name bedoeld om de geest van de wettische dienstbaarheid weg te nemen. Hoewel hij er zelf lang niet vrij van was toen hij het boek schreef en hij ook niet duidelijk is in het boek. Ik weet dat zwakke gelovigen vervuld zijn met een geest van antinomianisme aan de ene kant en een geest van wettische dienstbaarheid aan de andere kant door dit boek te lezen, dat er juist tegenin ging.

Ik zal nu handelen over deze Geest der dienstbaarheid en de werkingen ervan. Als ik dat heb gedaan, zal ik een beroep doen op de bevinding van de ware gelovigen. Ik geloof oprecht, hoewel de geduchte Mr. Hector zich kan beroepen op één stem van een gelovige die hier tegen ingaat, ik er wel honderd kan noemen die ervóór pleiten, omdat ik weet dat Gods kinderen zijn in het pad der verdrukking, waar Hector nooit geweest is. In het spreken over de werking van deze Geest der dienstbaarheid, zal ik ingaan op:

1. De donkerheid waarmee zij gepaard gaat
2. Slaafse of knechtelijke vrees

3. Engte en benauwdheid
4. Toorn en de voelbare boosheid
5. Verdenking en wrede jaloezie
6. Opstand en ontevredenheid
7. Vertwijfeling en wanhoop
8. Merkbare dorheid en vruchteloosheid
9. Afkerigheid en onwil om al het goede te doen
10. Wettisch strijden tegen de zonde en de verdorvenheid
11. De ellendige vruchten van deze arbeid

1. De duisternis

Alle mensen verkeren in een tastbare duisternis, die door de zonde over hen gekomen is. "De duisternis zal de aarde bedekken, en donkerheid de volken" (Jes. 60:2). Onder deze troosteloze duisternis gaat de satan door met zijn vervloekte werken en richt hij zijn helse koninkrijk op in het hart van de mensenkinderen. Hij heerst in het hart van de ongehoorzamen. De mens die gewend is aan deze duisternis en de werken van de duisternis liefheeft, haat het licht en wil niet tot het licht komen, omdat het zijn werken openbaar maakt en aan het licht brengt, ons overtuigt van onze zonden en ons daarover berispt en bestraft. "Maar al deze dingen, van het licht bestraft zijnde, worden openbaar; want al wat openbaar maakt, is licht" (Ef. 5:13). Daarom hebben "de mensen de duisternis liever gehad dan het licht; want hun werken waren boos" (Joh. 3:19). En Satan, de vijand van God en de mens, probeert met al zijn krachten om de zinnen van de ongelovigen te verblinden, "opdat hen niet bestrale de verlichting van het Evangelie der heerlijkheid van Christus, Die het Beeld Gods is" en zij gered zouden worden (2 Kor. 4:4). Daarom zijn alle mensen verblind door de zonde en verkeren ze geheel in de duisternis aangaande de dingen die tot hun vrede dienen. Er ligt een deksel op het hart, de geest en het verstand van alle mensen en een sluier over alle volken.

Deze sluier is één van de vreselijke gevolgen van Adams val, die hijzelf al spoedig na zijn vreselijke afval ervoer. Het is duidelijk dat hij in zijn oorspronkelijke kennis verlicht werd door een heerlijk licht van kennis. Dit blijkt uit zijn kennis van verschillende dingen, uit de namen die hij aan de dieren gaf en uit hetgeen hij wist over Eva en haar oorsprong, uit de naam die hij haar gaf en de reden die hij daarvoor had. Maar dit beeld van Hem Die komen zou, deze mens die zo oprecht geschapen was, heeft vele vonden gezocht. Deze mens, die in waarde was, bleef niet (Ps. 49:13). Hij zondigde en verloor zijn licht en zijn kennis van God en het goede, terwijl een ellendige kennis van het kwade hem vervulde. De sluier der onwetendheid daalde al spoedig op hem neer, zodat hij dacht dat hij de zonde in zijn boezem kon verbergen (Job 31:33), zijn schande met bladeren kon bedekken en zichzelf achter een boom kon verbergen voor de naderende Rechter. Deze sluier verbergt de ziel voor God en Gods rechtvaardige ongenoegen over de zonde verbergt Zijn aangezicht voor de mensen. Er wordt - en Adam heeft dat gevoeld - een vreselijke, sombere, donkere en verschrikkelijke wolk van Gods rechtvaardige ongenoegen en heilige verontwaardiging gevonden en ervaren in de gebroken wet. De wet werkt nog steeds toorn. Het rechtvaardige oordeel,

dat "gekomen is over alle mensen tot verdoemenis" (Rom. 5:18), "de dood die heeft geheerst van Adam tot Mozes toe" (Rom. 5:14), Adams verbanning van Eden, het vlammende zwaard, zijn arbeiden en zwoegen in het zweet van zijn aangezicht, de vloek die over de aarde kwam vanwege de zonde van de mens en de vreselijke gevolgen daarvan, de smarten die over zwangere vrouwen komen zouden, de verdrietige rampen die Kaïn over het gezin van Adam bracht: dit zijn allemaal tot droefheid stemmende bewijzen van het rechtvaardige ongenoegen en de rechtvaardige toorn van God over de zonde. "Als Hij het aangezicht verbergt, wie zal Hem dan aanschouwen" (Job 34:29).

Dit maakte God Israël bekend toen Hij kwam om het verbond of de wet, die Adam - en allen in hem - had overtreden en verbroken, te vernieuwen, bekend te maken en voor te stellen aan hen. "Duisternis zette Hij tot Zijn verberging" (Ps. 18:12) en niet zonder reden of betekenis. Dit maakte Hij bekend aan Mozes, een gelovige die genade gevonden had in Zijn ogen, op wie God in bijzondere gunst neerzag en die getrouw was voor God. Aan hem was Hij verschenen en met hem ging Hij vertrouwelijker om dan met enig ander mens en aan hem had Hij nooit eerder met deze verschrikkelijke majesteit een bezoek gebracht.

Daarom bereidt Hij Mozes erop voor, opdat hij er niet door verslagen zou worden of onder zou wegzinken. "En de HEERE zeide tot Mozes: Zie, Ik zal tot u komen in een dikke wolk" (Ex. 19:9). "En het volk stond van verre; maar Mozes naderde tot de donkerheid, alwaar God was" (Ex. 20:21). Deze donkere wolk moest Gods vreselijke toorn over de zonde voorstellen en zondaars bekendmaken dat Hij Zijn aangezicht vanwege de zonde voor hen had verborgen. De donder, de bliksem, het geluid van de trompet, het vuur, de rook, het schudden van de berg en de nog grotere beroering van het volk, de dood en het verderf waarmee ieder mens en ieder dier dat de berg zou aanraken, was bedreigd, wezen allemaal op de toorn van God over de zonde van de mens. Er was hier geen andere weg tot het gezegende aangezicht van God dan die van de heerlijkheid van Mozes" gelaat en het licht van Gods aangezicht, dat beloofd is bij het verzoendeksel. Deze wegen wezen allebei op de meerdere Middelaar en de meerdere Troon der genade, Christus Jezus. Daarom moeten wij ons niet afvragen waarom de Zaligmaker, toen de discipelen Hem baden: "Toon ons de Vader, en het is ons genoeg", hun dit antwoord gaf: "Ben Ik zo lange tijd met ulieden, en hebt gij Mij niet gekend, Filippus? Die Mij gezien heeft, die heeft de Vader gezien" (Joh. 14:8-9).

In deze wereld kunnen wij God, als Vader, nooit aanschouwen buiten Christus. In de wet is Hij geen Vader, maar een Meester, een verschrikkelijke Wetgever, een rechtvaardige Rechter, een God Die de zonde wreekt en een verterend vuur. In een verbroken wet is het vreselijk om te vallen in de handen van de levende God. In Christus heeft Hij een behagen, in Christus heeft Hij de wereld met Zichzelf verzoend en in Christus, Die "het Afschijnsel Zijner heerlijkheid, en het uitgedrukte Beeld Zijner zelfstandigheid" is, zal Hij altijd over ons lichten (Hebr. 1:3).

Als de wet haar licht werpt op het gemoed van de mens, is ze donker en duister. En de geest van de wet is een wraakvorderende gerechtigheid en niets anders. Dit leidt tot dienstbaarheid en werkt toorn, vrees, kwelling, jaloezie, dood en de eeuwige verdoemenis. Dit leert ons ook het ene verbond van het andere te onderscheiden, de kostelijkheid van het heerlijke evangelie en de onschatbare waarde van het leven en de onsterfelijkheid die daardoor aan het licht worden gebracht, te kennen, de noodzaak van Christus te zien en te gevoelen en Hem te prijzen. Het leert ons ook de ellendige staat te kennen van hen die buiten Hem en de zalige staat van hen die in

Hem zijn en dankbaar te zijn jegens God, omdat de vrije, soevereine en onderscheidende genade ons anders heeft gemaakt. Wij verkeren vaak in de duisternis van deze berg en het is een tastbare duisternis. Belijders van de waarheid die dit ontkennen, verkeren in een nog grotere duisternis, want de satan zorgt ervoor dat zij zichzelf, God, Christus en de wet niet leren kennen. Iedere oprechte gelovige wordt echter door het licht van het evangelie verlost van deze onkunde. God is hem tot een eeuwig licht en zijn "zon zal niet meer ondergaan" (Jes. 60:20). Er wordt echter niet gezegd dat zijn zon niet meer verduisterd zal worden.

Abraham, de vader aller gelovigen, moest ook iets van deze duisternis en haar verschrikking voelen. "En het geschiedde, als de zon was aan het ondergaan, zo viel een diepe slaap op Abram; en ziet, een schrik en grote duisternis viel op hem. (...) en ziet, daar was een rokende oven en vurige fakkel, die tussen die stukken doorging. Ten zelfde dage maakte de HEERE een verbond met Abram" (Gen. 15:12, 17, 18). De dieren die door Abraham gedood en in stukken gedeeld waren, moesten - net als het offer van Izak dat later deed - Abrahams geloof leiden tot de dood van Christus en tot het verbond dat was gefundeerd op een offer. Dit toonde Abraham dat het verbond niet werd bekrachtigd door het offer van een dier, maar door het offer van een mens. Deze grote duisternis, deze verschrikking en deze rokende oven, die voorafgingen aan de vurige fakkel, waren niet alleen een beeld van de verdrukking van de kinderen van Abraham in Egypte en hun verlossing daarvan, maar ook van de toorn van God in een verbroken wet en de verlossing van deze toorn door Jezus Christus, zoals de profeet Jesaja die beschrijft in Jesaja 62:1.

De kinderen des lichts zijn vaak onder deze donkere wolk of verschrikking van grote duisternis. Daarom zegt Job: "Hij heeft mijn weg toegemuurd, dat ik niet doorgaan kan, en over mijn paden heeft Hij duisternis gesteld" (Job 19:8). "De Almachtige heeft mij beroerd; omdat ik niet uitgedelgd ben voor de duisternis, en dat Hij van mijn aangezicht de donkerheid bedekt heeft" (Job 23:16-17). En Jeremia zegt: "Ik ben de man, die ellende gezien heeft door de roede Zijner verbolgenheid. Hij heeft mij geleid en gevoerd in de duisternis, en niet in het licht" (Klaagl. 3:1-2). "HEERE! waarom verstoot Gij mijn ziel, en verbergt Uw aanschijn voor mij?" (Ps. 88:15). "Wij wachten op het licht, maar ziet, er is duisternis, op een grote glans, maar wij wandelen in donkerheden. Wij tasten naar de wand, gelijk de blinden, en, gelijk die geen ogen hebben, tasten wij" Jes. 59:9-10).

Vele zijn de klachten van de Godzalige mensen die onder deze wolk verkeren. Voor een kind des lichts, is dit inderdaad een tastbare duisternis. Ze neemt het licht weg uit het gemoed en brengt het in verwarring. De duidelijkste bewijzen zijn voor een belangrijk deel verborgen, de Bijbel zelf is verzegeld en zeer gesloten. "Wij zien onze tekenen niet" (Ps. 74:9) en wij zien geen tekenen ten goede. Al het goede is ver van ons, achter de wolk, en wij kunnen er niet bij. Er ligt een troosteloze duisternis over ons pad. Wij weten niet waar wij zijn, waar wij onze voeten moeten neerzetten en welke kant wij op moeten gaan. Wij weten niet welke weg God is gegaan, maar Hij weet de weg die bij ons is en een gebed als dit, is zeer gepast voor ons: "Zoek uw knechten, want wij zijn verloren." Christus is verborgen en Gods zoete aangezicht is bedekt met een donkere wolk, waarin Hij Zijn gezegende gezicht verbergt of, zoals Hij ook deed bij Zijn discipelen, Hij houdt onze ogen dat wij Hem niet kennen. Toch is het licht in de woningen van deze Israëlieten, hoewel zij vaak in deze duisternis verkeren en hun pad niet recht is, hoewel alle bewijzen zijn verborgen en het licht van Gods aangezicht is weggenomen, hoewel zij geen tekenen of blijken van Zijn liefde ontvangen, hoewel het gebod dat ten leven is, voor hen is verborgen en Hij hun

geen wonderen toont uit Zijn wet. Zij hebben licht ontvangen om de verdorvenheid van hun eigen hart te aanschouwen, om de werking van het ongelooft, wettische trots, vijandschap, opstand, de dubbele jver van de satan op te merken en om te zien hoe ellendig hij hen bedriegt in deze donkere tijden. Job zag achterwaarts om te zien wat hij in het verleden had ondervonden, maar alles was donker; hij keek vooruit naar de toekomst, maar kon die niet zien. Hij keek aan zijn rechter- en aan zijn linkerhand, maar lengte van dagen, rijkdom en eer waren allemaal geweken. Hij zag zijn Voorspraak niet aan zijn rechterhand en Gods voorzienigheid niet aan zijn linkerhand. De belangrijkste dingen die hij zag, waren zijn verdorvenheid, zijn beschuldiger, zijn verlies en zijn ellende. Hij had een herinnering aan wat hij heeft gedaan, maar weinig meer. Hij had hoop en verwachtte te vervullen wat hij had beloofd. Job moest echter klagen dat zijn hoop was weggerukt als een boom en Jeremia zei dat zijn hoop van de Heere vergaan was.

Als wij op zo'n bewolkte en duistere dag slechts voor één minuut de gunst mogen ontvangen dat ons geloof zo in beoefening is, dat wij de vijand verlies toe kunnen brengen en kunnen voorzien dat de zon eens weer zal opkomen, is dat echt een zegen. "Verblijd u niet over mij, o mijn vijandin! wanneer ik gevallen ben, zal ik weder opstaan; wanneer ik in duisternis zal gezeten zijn, zal de HEERE mij een licht zijn. Hij zal mij uitbrengen aan het licht; ik zal mijn lust zien aan Zijn gerechtigheid" (Micha 7:8-9). Hieruit blijkt duidelijk dat de wolk van duisternis op het aangezicht van de Almachtige, waardoor Hij Zich voor ons verbergt, zijn ongenoegen over de zonde is. "Mijn toorn is ontstoken tegen u, en tegen uw twee vrienden" (Job 42:7). Dit ongenoegen, of deze toorn, wordt ons niet geopenbaard in Christus (want in Hem is dit ongenoegen weggenomen), maar in de wet. "Ik was verbolgen over de ongerechtigheid hunner gierigheid, en sloeg hen; Ik verborg Mij, en was verbolgen. Ik zie hun wegen, en Ik zal hen genezen; en Ik zal hen geleiden, en hun vertroosting wedergeven" (Jes. 57:17-18). Deze genezing en dit weergeven van troost wordt beloofd aan allen die God vrezen en wordt gewerkt doordat zij bij vernieuwing gelovig op Christus zien. "Ulieden daarentegen, die Mijn Naam vreest, zal de Zon der gerechtigheid opgaan, en er zal genezing zijn onder Zijn vleugelen" (Mal. 4:2). Deze Zon is Christus en God de Vader Die in Zijn aangezicht straalt, geeft ons de troost weer. Het licht verdrijft de wolk van ongenoegen waarin God Zich verbergt en de troostende genezing van de stralen heelt de wond die het besef van Gods toorn in de ziel heeft doen ontstaan. Ik sloeg hen en was verbolgen. Ik zie hun wegen en zal hen genezen. Laat degene die onder deze wolk verkeert, daarom terwijl deze wolk aan de hemel blijft, zien op de Naam van Jezus als er geen andere weg meer voor hem overblijft. "Als hij in de duisternissen wandelt, en geen licht heeft, dat hij betrouwe op de Naam des HEEREN, en steune op zijn God" (Jes. 50:10). Ik zal nu spreken over het tweede punt.

2. De vrees waarmee deze Geest der dienstbaarheid gepaard gaat.

Hiermee bedoel ik geen kinderlijke vrees, want dat is een genadegave van de Heilige Geest die door Hem in het hart is geplant en de goedheid van God tot haar Voorwerp heeft. Deze vrees is een eerbiedig ontzag voor een goed en genadig God, dat ons doet zien dat wij onder Zijn wakend oog verkeren en Hem ons altijd voor ogen stelt. Deze vrees is een kleine schildwacht, iemand die behoort tot het legerkamp van de genade. Want de Kerk is als "een rei van twee heiren", genade en verderf, die elkaar bestrijden (Hoogl. 6:13). Deze vrees weerhoudt ons ervan om God te verlaten en wij

ontvangen de raad om in deze vrees te wandelen. "Zijt te allen dage in de vreze des HEEREN" (Spr. 23:17).

Als zich enig gevaar voordoet, als ons enig kwaad wordt aanbevolen en voorgesteld door de satan en zijn vogelvangens of als enige strik wordt gezet door onze vijanden om aanleiding te geven tot onze bestraffing of als er enige verzoeken zijn om te zondigen, is deze kleine wachter, die vrees genoemd wordt, op zijn wachttorens. Hij blaast alarm, wekt het kleine kamp en zal ons niet verder laten gaan voor wij alles goed gewogen hebben. Wij moeten bij ons verstand te rade gaan, een eerlijk oordeel vellen over de zaak, een Goddelijke volmacht verkrijgen, het oordeel van ons verstand weten en de goedkeuring van God en van ons geweten hebben, anders zal deze kleine soldaat ons weerstaan, zodat wij niet verder kunnen gaan, tenzij wij op gewelddadige wijze handelen met deze ijverige wachter, die altijd met ons meegaat en over ons waakt om te voorkomen dat onze vijanden gelegenheid zullen hebben om ons kwaad te doen en vooruit te lopen op de markt van de duivel. Maar als deze genade wordt tegengestaan door enig geweld, zal hier zeker hardheid van hart op volgen en zullen wij moeten bidden, zoals anderen eens hebben gedaan: "Waarom verstokt Gij ons hart, dat wij U niet vrezen?" (Jes. 63:17).

Dit is echter niet de vrees waarover ik wil spreken en het is ook niet de vleeselijke vrees van de mens. Dit is een zonde van het hart van de mens en heeft de macht en de toorn van de mens tot haar voorwerp. Als deze vrees een belijdend christen ontzag inboezemt, is dat verkeerd en legt ze een strik (Spr. 29:25). "En vreest u niet voor degenen, die het lichaam doden" (Matth. 10:28). De Geest der dienstbaarheid gaat altijd gepaard met slaafse vreze. Deze Geest der dienstbaarheid is de toorn van God en niets anders en heeft de verschrikkingen van God en Zijn verschrikkelijke Majesteit tot haar voorwerp. Deze vrees werkt in het hart van schuldige zondaren, in het hart van oprechte zondaren die weer schuld op zich geladen hebben en soms is er geen schuld, maar werkt ze door de oude mens der zonde, die in al onze leden werkt. Deze geest van de wet wekt de zonde op en dreigt ons dan met de straf. De zonde neemt oorzaak door de wet en strijdt tegen de wet. Het ene is God toorn over de zonde van de mens (Zef. 2:3) en het andere de vijandschap van de mens tegen God (Rom. 8:7).

Als deze slaafse vrees een gelovige overvalt, wordt zijn gemoed vervuld met vrees, alsof er iets ergs zal plaatsvinden, iets vreemds met hem zal gebeuren, of hem een verschrikkelijk oordeel of onheil zal overkomen. "Want ik vreesde een vreze, en zij is mij aangekomen; en wat ik schroomde, is mij overkomen" (Job 3:25). "Mijn hart smart in het binnenste van mij, en verschrikkingen des doods zijn op mij gevallen. Vrees en beving komt mij aan, en gruwen overdekt mij; zodat ik zeg: Och, dat mij iemand vleugelen, als ener duive, gawe!" (Ps. 55:5-7). "Mijn hart dwaalt", zegt de profeet, "gruwen verschrikt mij, de schemering, waar ik naar verlangd heb, stelt Hij mij tot beving" (Jes. 21:4). "Mij kwam schrik en beving over, en verschrikte de veelheid mijner beenderen" (Job 4:14). "Laat ons drie tabernakelen maken, voor U een, en voor Mozes een, en voor Elias een. Want hij wist niet, wat hij zeide; want zij waren zeer bevreesd" (Mark. 9:5-6). "En een stem kwam uit de wolk, zeggende: Deze is Mijn geliefde Zoon, hoort Hem!" (Mark. 9:7). Deze stem toonde de discipelen wat de enige weg was om verlost te worden van de verschrikkelijke vrees voor de wet.

Als wij verkeren onder de werkingen van deze Geest van dienstbaarheid tot vreze, zien wij God niet als Een Die in ons hart schijnt in het aangezicht van Jezus Christus.

Wij kunnen God niet zien zoals Hij Zich openbaart in het nieuwe verbond en dierbaar en liefelijk is in ons oog, namelijk als onze God in verbondsliefde, onze Vader in Christus, het Deel van onze ziel, een krachtige Hulp en een verzoende Vriend, maar wij zien en gevoelen niets dan de vreselijke majesteit van God. Hoewel Mozes een uitverkoren gelovige was, toen Hij Egypte verliet, werd hij gegrepen door vrees bij de braambos. "En Mozes verborg zijn aangezicht, want hij vreesde God aan te zien" (Ex. 3:6). "David nu kon niet heengaan voor hetzelfde, om God te zoeken; want hij was verschrikt" (1 Kron. 21:30).

Terwijl deze slaafse vrees in hem werkt, is de gelovige verward, verschrikt en spoedt hij zich altijd voort. Hij kan nergens vol aandacht mee bezig zijn, hij kan nergens rusten, omdat hij denkt dat alles verkeerd is met hem, dat hij slechts geloof voorwendt en liefde huichelt, dat het aanmatiging is dat hij God vroeger zijn God noemde, dat zijn belijdenis dat God zijn God is, niets dan een leugen was, dat zijn vermeende staatsverwisseling louter bedrog was, dat allen die hem zagen als een gelovige, door hem werden bedrogen en dat hij onder de huisgenoten des geloofs niets anders was dan een huichelaar, die bedrogen was door de satan en die anderen bedroog.

Vervolgens wordt hij vervuld met een vreselijke verwachting van een duidelijk teken van zijn verderf. Hij verwacht dit en wacht tot het komt. "Het haar mijns vleses is te berge gerezen van verschrikking voor U, en ik heb gevreesd voor Uw oordelen" (Ps. 119:120). "Hij zal mij afsnijden, als van de drom; van de dag tot de nacht zult Gij mij ten einde gebracht hebben. Ik stelde mij voor tot de morgenstond toe; gelijk een leeuw, alzo zal Hij al mijn beenderen breken; van de dag tot de nacht zult Gij mij ten einde gebracht hebben. Ik zal nu al zoetjes voorttreden al mijn jaren, vanwege de bitterheid mijner ziel." (Jes. 38:12, 13, 15). "Ik zeide: Ik zal de HEERE niet meer zien, de HEERE, in het land der levenden; ik zal de mensen niet meer aanschouwen met de inwoners der wereld" (Jes. 38:11). Dit was zijn laatste snik, zijn laatste zucht. De psalmdichter zegt: "En ga niet in het gericht met Uw knecht; want niemand, die leeft, zal voor Uw aangezicht rechtvaardig zijn" (Ps. 143:2). "Mijn overtreding is in een bundeltje verzegeld" (Job 14:17). "Ik weet, dat Gij mij niet onschuldig zult houden" (Job 9:28). Dit is de werking van de slaafse vrees, waarmee de Geest der dienstbaarheid altijd gepaard gaat. Paulus noemt dit de Geest der dienstbaarheid tot vreze. Deze vrees stelt ons de toorn van God voor ogen en heeft altijd betrekking op het ongenoegen van God. Deze toorn hoort in het bijzonder bij de berg Sinaï, waaronder alle dienstknechten liggen. Deze berg beïnvloedt ook vaak het leven van Gods kind. Deze berg is niet minder dan een weerspiegeling van de Goddelijke toorn van "deze heerlijke en vreselijke Naam, de HEERE, uw God" (Deuter. 28:58).

Oprechte gelovigen zijn, zich altijd bewust van hun zondige eertijds zowel door geboorte als vanwege hun levenswandel, van de inwendige verdorvenheid van hun natuur, de bedrieglijkheid van hun eigen hart, de zonden die hen zo gemakkelijk bezetten, hun vele zwakheden, gebreken, de vele keren dat hun voet uitglijdt en hun een onbedachtzaam woord over de lippen komt en hun dagelijkse onvolmaaktheid. Al deze dingen kunnen hen gemakkelijk brengen onder de Geest der dienstbaarheid tot vreze, die hen soms ook bezet als er geen vrees is, zoals wij ook goede tijdingen "kunnen ontvangen als wij kwaad verwachten. Daarom worden Gods kinderen in de Schrift vaak bestraft en berispt vanwege slaafse vreze. God Zelf bestraft vleselijke vrees. "Vrees niet, Abram! Ik ben u een Schild" (Gen. 15:1). "Vrees niet, Jakob, om af te trekken naar Egypte, want Ik zal daar met u zijn". Slaafse vrees wordt door

bijna iedere hemelse boodschapper van goed nieuws bestraft. Dit goede nieuws moet ons bevrijden van wettische vrees en ons de liefde en de vrede van het evangelie schenken. Vrees niet, gij herders, want Ik breng u goede tijdingen van grote vreugde. Vrees niet Zacharia, want uw gebed is verhoord. Vrees niet Daniël, gij zeer gewenste man. Vrees niet Maria, want gij hebt genade bij God gevonden. Deze genade in Christus moet Gods toorn in de wet wegnemen. Vrees niet, vrouwen, want Ik weet dat gij zoekt Jezus, Die gekruisigd is. *Ik ben het - zegt de Zaligmaker - wees niet bevreesd.*

Dit juk weegt vaak zwaar op de nek van de gelovigen als God een huichelaar slaat, die vroeger hoog in de gunst stond bij de arme gelovige en wiens uiterlijke leven voortreffelijk was door zijn vroomheid. God sloeg Uzza toen hij dwaalde door de ark tegen te houden en David vreesde God die dag. Dat God Uzza onmiddellijk met de dood sloeg, moest David tonen dat het verzoendeksel geen hulp van een vleselijke arm nodig heeft. God zit niet op een genadetroon om hulp en kracht van de mens te ontvangen, want die heeft Hij niet nodig, maar om de mens hulp en sterkte te geven te bekwaamere tijd. David zelf dwaalde in deze zaak even erg als Uzza, want de ark werd op een wagen getrokken door dieren en niet door geheiligde priesters op hun schouders gedragen. David volgde hier het voorbeeld van de Filistijnen en niet dat van Mozes. Dit juk van slaafse vrees leidde ertoe dat David met meer voorzichtigheid, eerbied en ontzag omging met het voorwerp van zijn kinderlijke vrees. David belijdt deze dwaling. "En hij zeide tot hen: Gijlieden zijt hoofden der vaderen onder de Levieten; heiligt u, gij en uw broeders, dat gij de ark des HEEREN, des Gods van Israël, opbrengt ter plaatse die ik voor haar bereid heb. Want omdat gijlieden ten eerste dit niet deed, heeft de HEERE, onze God, onder ons een scheur gedaan, omdat wij Hem niet gezocht hebben naar het recht" (1 Kron. 15:12-13).

Toen Christus Zijn discipelen vertelde over het verraad van Judas, riepen ze allen in grote ontzetting uit, omdat ze bang waren voor de bedrieglijkheid van hun hart: "Ben ik het, Heere?" (Matth. 26:22). Toen Ananias en Saffira gedood werden, kwam er "grote vrees over de gehele gemeente" (Hand. 5:11). Zo komen degenen die God vrezen ook nu vaak onder dit juk van slaafse vrees, als een huichelaar openbaar komt, met dwaasheid wordt geslagen, overgegeven wordt aan een schrikkelijke verwachting van het oordeel of aan zichzelf wordt overgelaten zodat hij zelfmoord pleegt. Dit brengt Gods kinderen soms tot zelfonderzoek, ootmoedige belijdenis, persoonlijk gebed, groter ijver en leert hun enigszins hoe ze belijders van de waarheid moeten zien en beoordelen. Zo wordt dit openbaar komen van de huichelaar ook gevonden onder alle dingen die degenen die God liefhebben "moeten medewerken ten goede, namelijk degenen, dienaar Zijn voornemen geroepen zijn" (Rom. 8:28). Ook leveren de wetten en de regels die een zwak gelovige zich oplegt om naar te leven, de geloften en beloften die hij zo gemakkelijk doet en de voornemens die hij heeft en die hij maar al te gemakkelijk niet nakomt, hem vaak over aan deze dienstknechten.

Ik kom nu tot het derde punt.

3. De engte en benauwdheid waarin een ziel van een gelovige verkeert, in wie deze Geest der dienstbaarheid werkt.

Deze wettische geest sluit de deuren van het hart en vergrendelt ze om iedere hartelijke, blijmoedige, geachte, gezalfde christen buiten te sluiten. Ja, zo iemand zal

zelfs hun gezelschap mijden en hen niet willen zien, omdat zijn hart niemand wil omhelzen en ontvangen en met niemand wil spreken, ja zelfs geen gemeenschap wil zoeken met iemand dan met hen die net als hij in de boeien, de banden en in slavernij verkeren. *Soort zoekt soort*. Daarom ontvingen de Galatiërs de Judaïstische predikers en hun metgezellen, die hun huizen binnenslopen, hartelijk. Ze werden zeer door hen beïnvloed en waren zeer aan hen gehecht, zo zelfs dat ze Christus Zelf bijna uit hun hart banden. Paulus had echter geen plaats in hun hart: noch als vriend, noch als apostel, noch als waarachtige getuige van Christus, want zij beschouwden hem als een vijand en een valse apostel. Daarom probeert hij hun in deze brief te bewijzen dat hij apostel is door de wil van God, dat zijn zending en opdracht van God alleen komen, dat hij leert wat God hem onmiddellijk heeft geopenbaard zonder deze dingen van een mens te leren of zelfs de apostelen die voor hem waren te ontmoeten. Toen hij hen ontmoette, gaven zij hem de rechterhand der broederschap, omdat ze hem en zijn leer geloofden. Hij betuigt hun zijn hartelijke liefde door hen zijn kinderkens te noemen en hun te zeggen dat hij hen arbeidde te baren totdat Christus een gestalte in hen zou krijgen. Hij arbeidde in zijn ziel en in geschrift en worstelde met God in het gebed, opdat ze opnieuw verlost zouden worden uit de banden der wet en weer vrij zouden zijn, opdat ze van de wettische vrees zouden komen tot de liefde van het evangelie, opdat Christus een gestalte in hen zou krijgen, dat wil zeggen dat Hij door het geloof in hun hart en gemoed zou wonen als de enige hoop van hun komende heerlijkheid. Zij noemden hem echter hun vijand, omdat hij hun de waarheid verkondigde.

Het hart van de Korinthiërs was op dezelfde wijze door de discipelen van Mozes in de engte, de banden en de kerker gebracht. Zij lieten blijmoedig toe dat deze dwazen hen misleidden, omdat ze in zichzelf zo wijs waren. Van Paulus wilden ze echter "een proeve van Christus, die in hem sprak" (2 Kor. 13:3), hoewel zelfs op dat moment de stem van Christus, Die door Paulus sprak, niet zwak in hen was maar machtig. Laten hun onderwijzers zijn wie ze zijn en laten ze zoveel leraars hebben als ze willen, het was Paulus die hen had geteeld. Dit was echter niet voldoende bewijs voor hen. De vader, de getrouwe gezant, banden zij uit hun hart en ze omhelsden de dienstknechten van de satan, die niets anders waren dan werkers der ongerechtigheid, vijanden van het kruis van Christus en de geen god hadden dan de god van deze wereld en hun buik. Paulus stuurt hun brieven. "De brieven zijn wel gewichtig en krachtig", dit moesten zelfs zijn vijanden erkennen, "maar de tegenwoordigheid des lichaams is zwak, en de rede is verachtelijk" (2 Kor. 10:10). Ze beschuldigen hem ervan dat hij zijn belofte dat hij hen zou opzoeken, gebroken heeft, terwijl ze zelf opgeblazen zijn door ijdele verbeelding. Ondertussen laten de gelovigen, die de zegelen zijn van Paulus" bediening toe dat deze dwazen hun vader in Christus bespotten, ja, zij verdragen "gaarne de onwijzen" (2 Kor. 11:19). Zo worden deze Korinthiërs onder de wet gebracht, geschaad, nauw gemaakt in hun ingewanden en als het ware gevangen genomen onder de Geest der dienstbaarheid. Zo gedraagt Paulus zich echter niet jegens hen. "Onze mond is opengedaan tegen u, o Korinthiërs, ons hart is uitgebreid. Gij zijt niet nauw in ons, maar gij zijt nauw in uw ingewanden. Nu, om dezelfde vergelding te doen, (ik spreek als tot mijn kinderen) zo wordt gij ook uitgebreid" (2 Kor. 6:11-13).

Bovendien zoals een hart dat nauw is gemaakt door een Geest der dienstbaarheid, is gesloten voor Gods kinderen, de dienaren des Geestes en de evangelieboodschap, zo is het gesloten, nauw en vergrendeld voor Christus Zelf. Onze gedachten gaan niet

naar Hem uit en wij denken niet aan Hem. Wij zien Zijn heerlijke Persoon, ambten en wondervolle werken niet meer en deze worden niet bij vernieuwing aan ons geopenbaard. Het geloof is niet in beoefening en grijpt Hem niet aan om Zijn bloed dat dient tot onze vrede, om Zijn gehoorzaamheid die ons tot rechtvaardigheid gerekend wordt, om Zijn arm die ons kracht geeft en om de volheid van Zijn genade om ons te helpen te bekwaamer tijd. Onze hartstochten gaan niet naar Hem uit en ons hart is niet aan de rechterhand van God, waar Hij zit. Daarom smeekt Hij zo vriendelijk en innemend: "Doe Mij open, Mijn zuster, Mijn vriendin, Mijn duive, Mijn volmaakte!" (Hoogl. 5:2).

?? Een ziel die zo lang in deze banden heeft verkeer, probeert zich niet te bewegen of te gaan in de wegen der wijsheid. Zij gaat walgen van lezen, luisteren naar het Woord en bidden, zowel persoonlijk als in het gezin. Zij is als een ernstig ziek kind, wiens toestand heel slecht is omdat het niet goed is verzorgd. Het zou zijn dood betekenen als het van zijn plaats werd getild en vooral als het werd geschud. Het wil liever de hele dag stilzitten, dan zijn ledematen bewegen. Een ziel die zo gesteld is, wandelt niet in de geest, maar in de toorn van de wet. "O gij, die Jakobs huis geheten zijt! Is dan de Geest des HEEREN verkort? Zijn dat Zijn werken?" (Micha 2:7). Job redeneerde met "woorden, die niet baten" en nam "het gebed voor het aangezicht Gods weg" Job 15:3,4) in plaats van voortdurend op de Messias te zien, zijn zonden te belijden en te bidden, wat hij had moeten doen om in de ruimte gesteld te worden. "Alzo zou Hij ook u afgekeerd hebben van de mond des angstes tot de ruimte, onder dewelke geen benauwing zou geweest zijn" (Job 36:16).

?? Een ziel die zo onder de wet is gebracht, ligt als een behoeftige aan de troon der genade. Hij heeft niet de hele kerk in zijn hart of in zijn mond, hij bidt alleen voor zichzelf. Hij doet dat op een koude, levenloze manier en vraagt maar weinig, alsof God net zo arm is als hij en Zijn hart net zo nauw is als het zijne. Jósafat zoekt de Heere door Elisa alleen om water voor zijn leger te vragen. De profeet zegt hem: "Maakt in dit dal vele grachten. Want zo zegt de HEERE: Gijlieden zult geen wind zien, en gij zult geen regen zien; nochtans zal dit dal met water vervuld worden, zodat gij zult drinken, gij en uw vee, en uw beesten. Daartoe is dat slecht in de ogen des HEEREN" (2 Kon. 3:16). Zo wees hij erop dat de Heere nog grotere zegeningen kon geven. Dit was echter alles waar zij gebrek aan hadden. De profeet Jesaja zegt tegen Achaz: "Eis u een teken van de HEERE, uw God; eis beneden in de diepte, of eis boven uit de hoogte. Doch Achaz zeide: Ik zal het niet eisen, en ik zal de HEERE niet verzoeken. Toen zeide hij: Is het ulieden te weinig, dat gij de mensen moede maakt, dat gij ook mijn God moede maakt? Daarom zal de Heere Zelf ulieden een teken geven; ziet, een maagd zal zwanger worden en zij zal een Zoon baren" (Jes. 7:11-14). Daarom krijgt de arme, benauwde, in de engte gebrachte ziel zo'n vriendelijke aanmoediging: "Ik ben de Heere, uw God, Die u heb opgevoerd uit het land van Egypte; doe uw mond wijd open, en Ik zal hem vervullen" (Ps. 81:11).

?? Een ziel die zo in benauwdheid verkeert, is gesloten voor alle goede raad, raadgeving en troost. Hij denkt dat ieder die probeert hem van zijn benauwdheid te verlossen, zijn wonden slechts op het lichtst wil genezen en "vrede, vrede" roept, terwijl er geen vrede is, zodat hij uiteindelijk de beloofde rust niet zal beërven. Zo'n ziel is zelfs bang voor licht, liefde en vrijheid. Een dichter zegt:

"Mijn ziel weigerde getroost te worden" (Ps. 77:3). Iemand anders zegt: "Wendt het gezicht van mij af; dringt niet aan, om mij te troosten" (Jes. 22:4).

Ik kom nu tot het vierde punt, om te handelen over:

4. *De toorn die in ons werkt.*

Deze toorn is de Geest der dienstbaarheid. "Want de wet werkt toorn" (Rom. 4:15). Alles wat de gebroken wet uitwerkt, openbaart of werkt in de mens is de toorn, het ongenoegen, de verontwaardiging en de boosheid van God over de zonden van de mens. In de wet wordt deze toorn over alle Goddeloosheid geopenbaard en daarin ligt ze ook opgesloten. De Heere zegt: "Grimmigheid is bij Mij niet." Er is geen grimmigheid bij Hem, als wij op Hem zien en Hem aanschouwen met het oog des geloofs in Christus. Dan kan en zal God niet op ons toornen. Als wij echter weer tot de wet gaan, zullen wij die toorn zeker voelen, omdat wij in dat verbroken verbond niets kunnen vinden dan de toorn Gods en de dood, want de wet is een dodende letter en God schenkt de Geest niet door de wet. Bovendien kan God niet toornen als er geen zonde is, maar als er zonde is, zal God toornen als wij tot de wet gaan. De zonde bedroefde Christus, ze deed Zijn hart smelten in Zijn lichaam, terwijl Hij onze zonden op het hout droeg. Toen Hij verlost werd van onze zonden, werd Hij ook verlost van de toorn van de Vader.

Als de gelovige het zicht op Christus verliest en terugkeert tot het oude juk, heeft dit een droevige uitwerking in het geweten en maakt het de oude mens weer levend. droevige last van dat gebod was echter nooit licht en het juk der dienstbaarheid was nooit zacht. Daarom horen wij veel zielen die genade ontvangen hebben, vaak droevig klagen, als ze onder dit juk verkeren. "Ik ben de man, die ellende gezien heeft door de roede Zijner verbolgenheid. Hij heeft Zich immers tegen mij gewend, Hij heeft Zijn hand de ganse dag veranderd. Hij heeft mijn vlees en mijn huid oud gemaakt, Hij heeft mijn beenderen gebroken. Hij heeft mijn koperen boeien verzaard. Ook wanneer ik roep en schreeuw, sluit Hij de oren voor mijn gebed. Hij is mij een loerende beer, een leeuw in verborgen plaatsen. Hij heeft mij met bitterheden verzadigd, Hij heeft mij met alsem dronken gemaakt. Hij heeft mijn tanden met zandsteentjes verbrijzeld, Hij heeft mij in de as nedergedrukt. En Gij hebt mijn ziel verre van de vrede verstoten, ik heb het goede vergeten" (Klaagl. 3). "Omdat er grimmigheid is, wacht u, dat Hij u misschien niet met een klop wegstote; zodat u een groot rantsoen er niet zou afbrengen" (Job 36:18). "Want in Mijn verbolgenheid heb Ik u geslagen, maar in Mijn welbehagen heb Ik Mij over u ontfermd" Jes. 60:10). "Ik was verbolgen over de ongerechtigheid hunner gierigheid, en sloeg hen; Ik verborg Mij, en was verbolgen; Ik zie hun wegen, en Ik zal hen genezen; en Ik zal hen geleiden, en hun vertroosting wedergeven" (Jes. 57:17-18). "In een kleine toorn heb Ik Mijn aangezicht van u een ogenblik verborgen; maar met eeuwige goedertierenheid zal Ik Mij uwer ontfermen" Jes. 54:8). 2 "Ik dank U, HEERE! dat Gij toornig op mij geweest zijt, maar Uw toorn is afgekeerd, en Gij troost mij" (Jes. 12:1). Hieruit blijkt duidelijk dat de wet de verdorvenheid van het menselijke hart, de vijandschap van het vleselijke gemoed en de oude mens der zonde gaande maakt. Zo werkt ze de toorn en de grimmigheid van God in het geweten, zodat dit vervuld wordt met toorn, vrees en verschrikking. Door de werking van deze toorn en grimmigheid van de wet, worden de toorn en de grimmigheid van de mens jegens God en zijn medemens gaande gemaakt.

Toen Sara onder deze dienstbaarheid verkeerde, handelde ze hard met haar dienstmaagd, verdreef ze haar uit de tent, deed ze haar vluchten uit haar nabijheid en twistte ze met Abram. "Mijn ongelijk is op u; de HEERE rechte tussen mij en tussen u!" (Gen. 16:5). Er was geen vrede zolang Hagar, een beeld van de berg Sinaï, in haar tent was. Job beschuldigt zijn vrienden en noemt hen "moeilijke vertroosters" (Job 16:2), "leugenstoffeerdere, nietige medicijnmeesters" (Job 13:4) en er was geen wijze onder hen. Terwijl deze kastijdende roede op hem was, was Asaf "nijdig op de dwazen, ziende der Goddelozen vrede. Want er zijn geen banden tot hun dood toe. Zij zijn niet in de moeite als andere mensen" (Ps. 73:3-5). Jeremia vervloekte "de man, die zijn vader geboodschapt heeft, zeggende: U is een jonge zoon geboren, verblijdende hem grotelijks! Ja, dezelve man zij als de steden, die de HEERE heeft omgekeerd, en het heeft Hem niet berouwd; en hij hore in de morgenstond een geroep, en op de middagtijd een geschrei. Dat Hij mij niet gedood heeft van de baarmoeder af! Of mijn moeder mijn graf geweest is, of haar baarmoeder als van een, die eeuwiglijk zwanger is!" Oer. 20:15-17).

De grootste en zachtmoedigste mens op de aarde zal onder deze dienstbaarheid sissen als een adder. Deze dienstbaarheid is als een zuurdesem dat zal gisten, dat iedere verdorven begeerte in het hart gaande zal maken, alles in verwarring zal brengen en de ziel zal vervullen met niets dan toorn en wrevel. Als zo iemand niemand heeft om te vervloeken of om mee te twisten, zal hij twisten met alles wat hem voor de geest komt. Jobs vervloeking van zijn geboortedag beslaat een heel hoofdstuk. "Daarna opende Job zijn mond, en vervloekte zijn dag. Want Job antwoordde en zeide: De dag verga waarin ik geboren ben, en de nacht waarin men zeide: Een knechtje is ontvangen. Diezelve dag zij duisternis; dat God naar hem niet vrage van boven; en dat geen glans over hem schijne; dat de duisternis en des doods schaduw hem verontreinigen; dat wolken over hem wonen; dat hem verschrikken de zwarte dampen des dags! Diezelve nacht, donkerheid neme hem in; dat hij zich niet verheuge onder de dagen des jaars; dat 30 hij in het getal der maanden niet kome! Dat hem vervloeken de vervloekers des dags" (Job 3:1-6, 8).

De vijandschap van het hart richt zich, als zij door de Geest der dienstbaarheid wordt opgewekt, niet alleen op mensen en dingen, maar ook op God. "Het bedenken des vleses is vijandschap tegen God" (Rom. 8:7). Deze vijandschap is een deel van de oude mens dat hij zal vasthouden zolang hij leeft. Job vermenigvuldigde zijn woorden tegen God en loog in zijn recht (Job 34:6). Jeremia zegt: "Vanwege Uw hand heb ik alleen gezeten, want Gij hebt mij met gramschap vervuld. Waarom is mijn pijn steeds durende, en mijn plage smartelijk? Zij weigert geheeld te worden; zoudt Gij mij ganselijk zijn als een leugenachtige, als wateren, die niet bestendig zijn?" Jer. 15:17-18). "Maar Gij hebt hem verstoten en verworpen; Gij zijt verbolgen geworden tegen Uw gezalfde. Gij hebt het verbond Uws knechts te niet gedaan; Gij hebt zijn kroon ontheilgd tegen de aarde. Gij hebt al zijn muren doorgebroken; Gij hebt zijn vestingen nedergeworpen. Gij hebt de rechterhand zijner wederpartijders verhoogd; Gij hebt al zijn vijanden verblijd" (Ps. 89:39-41, 43). "De dwaasheid des mensen zal zijn weg verkeren; en zijn hart zal zich tegen de HEERE vergrammen" (Spr. 19:3). Dit zijn enkele van deze zware aanklachten die worden ingebracht tegen de Vader van alle barmhartigheden. Dit bewijst ook de waarheid van de woorden die Hij uitriep, toen Hij Zijn eigen Naam bekendmaakte: "HEERE, HEERE, God, barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid" (Ex. 34:7). Als dat niet zo was, weet ik niet wat er van ons zou worden.

De wet werkt dus toorn. Ze brengt de toorn die in haar geopenbaard wordt over ons. Ze werkt de toorn van God in de ziel, maakt de ellendige vijandschap in het hart gaande en vervult het met grimmigheid jegens alles. Zo'n ziel tergt God. Zij benijdt het geluk van de rechtvaardigen en de voorspoed van de bozen. Deze dienstbaarheid vervult de ziel met haat, vervult haar met haat, zodat de mensen elkaar haten. Het hart is vervuld met razernij en is vol vloeken en bitterheid bij ieder kruis en bij alle tegenheden die op zijn weg geplaatst worden, hoewel dit niet naar buiten komt. Zo iemand ziet God als een vijand, Die zijn raad verstoort, zijn voornemens doorkruist, zijn plannen vrijdelt en tegen hem vecht, terwijl hij meent dat hij het goede op het oog heeft en het goed bedoelt. Dit vervult de ziel met zelfmedelijden. Zo iemand zit neer en beschouwt zichzelf als een benadeelde. Hij zal met de rentmeester twisten over iedere penning die aan een ander wordt gegeven en is niet tevreden met de penning die hem gegeven is, omdat hij meent dat hij meer verdiend heeft. Hij stelt de Heilige Israëls grenzen en kan er niet mee instemmen dat de Heere met het Zijne doet wat Hij wil. Hij benijdt het geluk en de staat van alle andere mensen en denkt dat hij het zwaarste lot moet dragen dat de mens ooit is toebedeeld. Daarom is hij overal ontevreden mee en nergens dankbaar voor.

Naar mijn mening is er geen beproeving zo ernstig, geen kruis zo zwaar, geen gewaarwording zo verschrikkelijk, geen oefening zo pijnlijk, geen bedeling zo vreselijk en geen roede die zo diep gaat, als de strijd met het wettische juk der dienstbaarheid. Er is geen genadige Vader meer Die ons toelacht, maar slechts een vertoornd Rechter, Die in grimmigheid op ons neerziet. wij zijn niet meer gebonden, maar genieten vrijheid. Geluk is verwisseld voor ellende, vrede voor oorlog, vertrouwelijkheid voor schroom, hartelijke vreugde voor koude onverschilligheid, teerheid voor merkbare verachting, innemende liefde voor vreselijke angst, een verzoendeksel voor een oordeelstroon en de beste van onze vrienden verschijnt ons nu als een vijand. Job zegt: "Men is met verschrikkingen tegen mij gekeerd; elk een vervolgt als een wind mijn edele ziel en mijn heil is als een wolk voorbijgegaan. Des nachts doorboort Hij mijn beenderen in mij, en mijn polsaderen rusten niet. Hij heeft mij in het slijk geworpen, en ik ben gelijk geworden als stof en as. Ik schrei tot U, maar Gij antwoordt mij niet; ik sta, maar Gij acht niet op mij. Gij zijt veranderd in een wrede tegen mij; door de sterkte Uwer hand wederstaat Gij mij hatelijk. Hierom is mijn harp tot een rouwklage geworden, en mijn orgel tot een stem der wenenden" (Job 30). Ik kom nu tot mijn vijfde punt.

5. De achterdocht en jaloezie waarmee deze Geest van dienstbaarheid gepaard gaat.

"Des HEEREN Naam is IJveraar! een ijverig God is Hij!" (Ex. 34:14). "Hoe lang, HEERE? Zult Gij eeuwiglijk toornen? Zal Uw ijver als vuur branden?" (Ps. 79:5). De Geest der dienstbaarheid gaat altijd gepaard met iets van deze ijver. De bruid in het Hooglied heeft dit zeer pijnlijk ondervonden. Ze weigerde om haar Liefste open te doen en daarom ging Hij weg. Ze zocht Hem, maar ze vond Hem niet; ze riep Hem, maar Hij gaf haar geen antwoord. Hij daalde toen af naar de hof, dat wil zeggen: Hij ging naar de zachtmoedige, ootmoedige en nederige zielen. Dit wist ze en ze smeekte de jongedochters haar te ondersteunen met de flessen en te versterken met de appelen, omdat zij krank was van liefde (Hoogl. 2:5). Ze vroeg hun ook dat haar Liefste te zeggen, wanneer zij Hem zagen. Daarom beschrijft ze als volgt wat ze op dat moment voelde. "Zet mij als een zegel op Uw hart, als een zegel op Uw arm; want de liefde is sterk als de dood; de ijver is hard als het graf; haar kolen zijn vurige kolen, vlammen des HEEREN" (Hoogl. 8:6).

Het is gemakkelijk te zien waar de schrijver van het Hooglied deze les leerde. "Daarom vertoornde Zich de HEERE tegen Salomo, omdat hij zijn hart geneigd had van de HEERE, de God Israëls, Die hem tweemaal verschenen was. En hem van deze zaak geboden had, dat hij andere goden niet zou nawandelen; doch hij hield niet, wat de HEERE geboden had. Daarom zeide de HEERE tot Salomo: Dewijl dit bij u geschied is, zal Ik gewisselijk dit koninkrijk van u scheuren, en datzelve uw knecht geven" (1 Kon. 11:9-11). De profeet Ahia ontmoet Jerobeam en zegt dat hij zal heersen over Israël omdat Salomo andere goden gediend heeft. Bovendien belooft God bij monde van Ahia dat God met hem zal zijn en hem een bestendig huis zal bouwen, als hij net als David zal wandelen in de weg van Gods inzettingen. Salomo hoort hiervan en vecht in zijn wanhopige dwaasheid tegen het besluit van God, vastbesloten om Zijn belofte ijdel te maken en Zijn profeet als een leugenaar aan de kaak te stellen. "Daarom zocht Salomo Jerobeam te doden; maar Jerobeam maakte zich op, en vlood in Egypte" (1 Kon. 11:40). Toen Salomo zo in jaloezie was ontstoken, was hij zijn eigen spreuk helemaal vergeten: "Een mens, gedrukt om het bloed ener ziel, zal naar de kuil toevlieden; men ondersteune hem niet!" (Spr. 28:17). God weerhield hem er echter van om dit voornemen uit te voeren, want Salomo zou niet naar de kuil van de hel toevlieden als een moordenaar en hij zou niet met eeuwige stokslagen geslagen worden. "En Ik zal om diens wil het zaad van David verootmoedigen; nochtans niet altijd" (1 Kon. 11:39). En de Heere verwekte Salomo tot tegenpartijder Hadad de Edomiet en God verwekte hem nog een andere tegenpartijder, namelijk Resin, de zoon van Eljada en Jerobeam hief zijn hand op tegen de koning.

Zulke afgoderij en vervreemding van de hartstochten van God, noemt God "de terging van Zijn zonen en dochters" (Deuter. 32:19, Eng. vert.). Omdat Salomo de Heere tot ijver had verwekt door degenen die geen goden zijn, verwekte God hem tot ijver door hen die Zijn kinderen niet waren.

Ook Sara werd gekweld door dit vuur, toen ze in haar wijsheid wilde meewerken aan de komst van het beloofde zaad door haar bed aan Hagar te geven. Toen zij ontving, bleek duidelijk dat Sara onvruchtbaar was en niet Abraham. Ze verdreef Hagar uit de tent om verlost te worden van het kruis dat ze zelf op haar schouders had gelegd. De Engel des Heeren stuurde Hagar weer terug, opdat Sara van haar eigen wegen verzadigd zou worden (Spr. 14:14). Hoe ze dit ervoer, moet ik overlaten aan hen die dit geheim verstaan. Ik geloof dat ze nooit geheel van deze ziekte genas voor ze het beloofde zaad op haar knieën had en de dienstmaagd en haar zoon uit de tent weggestuurd waren.

Als de geest der jaloezie over een mens komt, blijft het daar echter niet bij. Zo iemand is niet alleen jaloers op de liefde en de gunst van God, zodat hij het geluk benijdt van allen die het licht van Zijn gezegend aangezicht genieten, maar hij is ook jaloers op de genegenheid, de welwillendheid en de toejuichingen van alle mensen. Zo iemand kan niet verdragen dat er goed gesproken wordt van een ander; hij beschouwt ieder die geacht wordt als een rivaal. De apostelen twistten wie de grootste zou zijn en toen Johannes en Dakobus begeerden om ter rechter- en ter linkerhand van Christus te mogen zitten in Zijn Koninkrijk - zij veronderstelden dat dit een tijdelijk Koninkrijk zou zijn - namen de andere tien discipelen hen dat zeer kwalijk.

Deze jaloezie loopt vaak uit op *vleselijke* jaloezie. De man is jaloers op zijn vrouw of zij is jaloers op haar man. Zulke zielen bereiden de hele dag hun bittere water en hun

as en eisen de grootste offers, "want jaloersheid is een grimmigheid des mans" en der vrouw! (Spr. 6:34) "En hij zal niet bewilligen, ofschoon gij het geschenk vergroot" (Spr. 6:35). Niets kan deze jaloersheid wegnemen, dan datgene wat haar heeft veroorzaakt, want zij is een werking van de Geest der dienstbaarheid en is er een afschuwelijk kenmerk van. Laten zij die de bitterheid ervan gevoeld hebben, waken opdat ze deze dingen niet over zich brengen door God en anderen tot jaloezie te verwekken.

God zendt deze dingen over Zijn volk om de volgende redenen: God is goed, groot en heerlijk en Hij is jaloers op Zijn eigen lof, heerlijkheid en eer en zal die nooit aan een ander geven. God is de Man van Zijn volk. Hij is jaloers op de liefde, de gehoorzaamheid en de genegenheid van Zijn eigen Kerk en zal niet toelaten dat ze Hem met een hoerachtig hart dienen. God zal niet toelaten dat Zijn kinderen hun knieën buigen en de afgoden eren, zoals Salomo deed, of dat ze een ander in Zijn plaats dienen, een zogenaamd beeld der ijvering, dat tot ijver verwekt" (Ezech. 8:3). Hij zal ook niet toelaten dat hun hart van Hem vervreemdt en vervuld wordt met hebzucht en liefde voor het geld zoals Israëls hart daarmee vervuld werd. Dit verwekte God tot toorn. Hij zal ook niet toelaten dat onze ongeregelde genegenheid, die een lid is van de oude mens, zich geheel richt op het schepsel, zoals Davids genegenheid naar Absalom, Jakobs genegenheid naar Rachel, Jefta's genegenheid naar zijn dochter, Jakobs genegenheid naar Jozef en Eli's genegenheid naar Hofni en Pinehas uitging. Deze dingen die God naar de kroon steken, moeten weggenomen worden, anders zullen ze tot een strik worden voor degene die erin opgaat. Als God verwekt wordt tot grimmigheid, toorn en ijver omdat Zijn volk Hem tergt, zal Hij een Geest der dienstbaarheid over hen brengen en hen bezoeken met de grimmigheid, toorn en ijver waartoe zij Hem verwekken.

Dit zien wij ook bij Eli. "Waarom slaat gijlieden achteruit tegen Mijn slachtoffer, en tegen Mijn spijsoffer, hetwelk Ik geboden heb in de woning; en eert uw zonen meer dan Mij?" (1 Sam. 2:29). Zij sloegen achteruit tegen Gods slachtoffer. Dit tergde de Heere. Zij misbruikten de vrouwen die kwamen tot Gods huis tot het volk walgde van de offeranden des Heeren. Dit is de Heere bedroeven. Eli eerde zijn zonen meer dan God door hun uit genegenheid het priesterambt niet te ontnemen en daardoor werd God onteerd. God doet dit alles op Eli's eigen hoofd neerkomen: Samuël zal Eli tergen, zoals zijn zonen God getergd hebben. "En gij zult een vijand aanschouwen in Mijn woning en er zal te genen dage een oud man in uw huis zijn. Doch de man, die Ik u niet zal uitroeien van Mijn altaar, zou zijn om uw ogen te verteren, en om uw ziel te bedroeven" (1 Sam. 2:32-33, Engelse vert.). Zo zou Eli een vijand, een rivaal, zien in Gods huis, die zijn ogen zou verteren. Hij zou deze vijand bezien met een achterdochtig en jaloers oog tot droefheid van zijn hart. Daarna begint God hem te tergen. Hij spreekt tot Samuël, hoewel hij een kind is, en niet tot Eli. Als God tot ijver wordt verwekt, zet Hij hen die Hem tergen als het ware op Zijn eigen plaats. Dan vraagt Hij hun hoe zij dit ervaren en zegt: "Doet gij dit niet zelven, doordien gij de HEERE, uw God, verlaat?" Jer. 2:17). Dit is niets meer dan de wet der vergelding: maat voor maat.

Ik kom nu tot mijn zesde punt.

6. *Opstand en ontevredenheid.*

Jona wordt bevolen om naar Ninevé te gaan. Hij is opstandig en gaat naar Joppe om te vluchten naar Tarsis van voor het aangezicht van God. Hij wordt overboord

geworpen en zinkt weg in de diepte van de hel. Dan wordt hij ootmoedig gemaakt en bidt met zijn ganse hart. God trekt hem weer op uit de diepte en herhaalt Zijn opdracht om naar Ninevé te gaan. Jona gaat en brengt daar zijn boodschap en dat was alles wat God van hem had gevraagd. Hij had toen naar huis kunnen gaan als hij wilde. Jona zoekt echter een andere twist. Hij is net als de vrouw van Lot, die achterom zag om te zien wat er van Sodom geworden was. Jona "maakte zich een verdek, en zat daaronder, totdat hij zag, wat van de stad zou worden" (Jona 4:5). Hij heeft geen opdracht gekregen om dit te doen. Hij had de uitwerking van zijn boodschap aan God over kunnen laten. Jona verwacht dat alle gebouwen dooreen aardbeving omvergeworpen zullen worden of dat er een bijzonder oordeel zal plaatsvinden. God doelt echter op de omkering van de afgoderij. Jona verwacht dat alle mensen spoedig schreeuwend ter helle zullen varen, maar God wil dat ze allemaal tot de hemel zullen roepen. Hij begint te tonen dat hij boos is op God en God verwekt een oostenwind en plaagt Jona. Jona wordt moe en dat heeft hij verdiend, maar God wordt 'moede noch mat' (Jes. 40:28). God doet een wonderboom opkomen en Jona verblijdt zich. God slaat de boom en Jona is weer boos. "Billijk is mijn toorn ontstoken ter dood toe" (Jona 4:9). En als hij sterft, wat zal er dan gebeuren? Ninevé zal desondanks staande blijven. Zijn boodschap was dat de stad zou worden omgekeerd en niet dat ze verwoest zou worden. Hieruit blijkt (wat ieder weet) dat God niet "antwoordt van al Zijn daden" (Job 33:13).

Jeremia vlucht voor zijn werk en is vastbesloten om het nooit meer te doen. Gods grimmigheid zal komen als een wervelwind en niet één profeet zal voor Israël in de bres staan. Een Joodse krijgsoverste grijpt hem en bracht hem terug, omdat hij hem houdt voor een verrader die tot de Chaldeeën wil overlopen. Hij wordt naar de vorsten gebracht. Zij zijn boos op hem, slaan hem en werpen hem in de gevangenis (Jer. 37:13-14). Mozes begeert onmiddellijk gedood te worden, opdat hij zijn eigen ellende niet zal zien.

Een ziel die zo onder de Geest der dienstbaarheid verkeert en wordt geplaagd door een wettisch geweten, is nergens gelukkig. De psalmdichter begeerde de vleugels van een duif om weg te vliegen en ver weg in de woestijn neer te strijken. Iemand anders wenste dat hij de geest gegeven had zodra hij uit de baarmoeder was uitgegaan en dat geen oog hem had gezien. Een ander begeerde een herberg der wandelaars, dan zou hij zijn volk verlaten en van hen trekken (Jer. 9:2). Elia smeekte de Heere om hem weg te nemen, maar dat was niet naar Gods wil.

Iedere verdrukking onder deze Geest der dienstbaarheid is ongewoon en werkt ontevredenheid. "Want het is geen vijand die mij hoont, anders zou ik het hebben gedragen; het is mijn hater niet die zich tegen mij groot maakt, anders zou ik mij voor hem verborgen hebben. Maar gij zijt het" (Ps. 55:13-14). Dat is alles behalve het goede. Lea benijdt de schoonheid van Rachel. Rachel benijdt Lea om haar vruchtbaarheid. Niets hiervan wordt echter ervaren, als de liefde van Christus wordt genoten. Ik zal nu overgaan tot mijn zevende punt.

7. Vertwijfelingen wanhoop.

De werkingen van deze Geest der dienstbaarheid en het merkbare ongenoegen van God dat daarin wordt ervaren, buigen de ziel terneer. "Ik ben uitermate zeer nedergebogen; ik ga de ganse dag in het zwart" (Ps. 38:7). De Heilige Geest Gods is bedroefd en werkt niet als Trooster. Daarom moet Gods volk klagen: "De trooster, die mijn ziel zou verklikken, is verre van mij" (Klaagl. 1:16). "En Gij hebt mijn ziel

verre van de vrede verstoten, ik heb het goede vergeten. Toen zeide ik: Mijn sterkte is vergaan, en mijn hoop van de HEERE" (Klaagl. 3:17-18).

De merkbare aanwezigheid van God schijnt geheel weggenomen te zijn en er is niets overgebleven dan een bitter besef van ons verlies en de herinnering aan de vorige gelukkige dagen. De ziel is al gauw geneigd om aan te nemen dat deze dagen voor altijd voorbij zijn. "Och, of ik ware gelijk in de vorige maanden, gelijk in de dagen toen God mij bewaarde! Toen Hij Zijn lamp deed schijnen over mijn hoofd, en ik bij Zijn licht de duisternis doorwandelde. Gelijk als ik was in de dagen mijner jonkheid, toen Gods verborgenheid over mijn tent was; toen de Almachtige nog met mij was, en mijn jongens rondom mij; toen ik mijn gangen wies in boter, en de rots bij mij oliebekken uitgoot" (Job 29:2-6).

Het terugzien op vroegere genietingen en geestelijke maaltijden is de voornaamste bezigheid van een ziel, die zo gesteld is. De verloren zoon zei: "Hoe vele huurlingen mijns vaders hebben overvloed van brood, en ik verga van honger!" (Luk. 15:17). Uit vrees dat hij zou veroordeeld worden als een afvallige of huichelaar in Sion, wilde hij zelfs wel dienen als een gewone dienstknecht. "Ik heb gezondigd tegen de Hemel, en voor u. En ik ben niet meer waardig uw zoon genaamd te worden; maak mij als een van uw huurlingen" (Luk. 15:18-19). Zo deden zijn wettische dienstbaarheid en de schuld in zijn geweten hem tot zichzelf inkeren.

Dan kunnen wij echter de vraag stellen waarom zulke begenadigde mensen, met name iemand als Job, die door het geloof zo'n goede getuigenis verkreeg en van wie God zo'n heerlijk getuigenis gaf dat Hij hem aanduidde als "een man oprecht en vroom" (Job 1:8), die overvloedig was in alle goed woord en werk, opnieuw tot hun oefening in wettische dienstbaarheid moeten verkeren? Dat hij overvloedig was in goede werken, blijkt duidelijk uit wat hij zegt: "Ik heb een verbond gemaakt met mijn ogen" om mijn hart rein te houden (Job 31:1). "Zo ik met ijdelheid omgegaan heb, en mijn voet gesneld heeft tot bedriegerij" (vs. 5). "Zo mijn gang uit de weg geweken is, en mijn hart mijn ogen nagevolgd is, en aan mijn handen iets aankleeft. Zo

moet ik zaaien, maar een ander eten" (vs. 7, 8). "Zo ik versmaad heb het recht mijns knechts, of mijner dienstmaagd, als zij geschil hadden met mij" (Vs. 13). "Zo ik de armen hun begeerte onthouden heb, of de ogen der weduwe laten versmachten; en mijn bete alleen gegeten heb, zodat de wees daarvan niet gegeten heeft" (vs. 16, 17). "Zo ik iemand heb zien omkomen, omdat hij zonder kleding was, en dat de nooddriftige geen deksel had; zo zijn lenden mij niet gezegend hebben, toen hij van de vellen mijner lammeren verwarmd werd" (vs. 19, 20). "De vreemdeling overnachtte niet op de straat; mijn deuren opende ik naar de weg" (vs. 32). "De blinden was ik tot ogen, en de kreupelen was ik tot voeten" (Job. 29:15). "En ik verbrak de baktanden des verkeerden, en wierp de roof uit zijn tanden" (vs. 17). "Het hart der weduwe deed ik vrolijk zingen" (vs. 13). Hij had velen onderwezen, zijn woorden hadden degenen die vielen, ondersteund en de zwakke knieën versterkt. "Och, of ik een hadde die mij hoorde! Zie, mijn oogmerk is dat de Almachtige mij antwoorde, en dat mijn tegenpartij een boek schrijve. Zou ik het niet op mijn schouder dragen? Ik zou het op mij binden als een kroon. Het getal mijner treden zou ik hem aanwijzen; als een vorst zou ik tot hem naderen" (Job 31:35-37). "Hij wege mij op in een rechte weegschaal, en God zal mijn oprechtheid weten" (Job 31:6).

U vraagt misschien: *Zijn dit geen goede werken?* Ik moet antwoorden: Ja, dat zijn het zeker. Was hij zo dan niet vruchtbaar en overvloedig in het werk des Heeren? Ja, dat was hij zeker. Maar hij noemt al deze dingen zijn eigen werken. Ik deed dit en ik deed dat. Hij erkent echter nergens de hulp en de kracht -van God, die in hem werkte "het willen en het werken". Hij geeft zichzelf de eer van al zijn goede werken en berooft God zo van de heerlijkheid van Zijn genade. Als hij rijk was, wie heeft hem dan rijk gemaakt? Als hij het kwaad schuwde, wie heeft hem dan een teer geweten en de vrees voor het kwaad gegeven? David zegt: "Want wie ben ik, en wat is mijn volk, dat wij de macht zouden verkregen hebben, om vrijwillig te geven als dit is? Want het is alles van U, en wij geven het U uit Uw hand" (1 Kron. 29:14). Wat maakte Job anders? Als hij velen onderwees, wie gaf hem dan wijsheid? Als hij zwakke handen sterkte, vanwaar kwam dan de zegen en de kracht? Job geeft zichzelf de eer van al deze dingen, maar God was de Werkmeester en de Auteur van al deze goede dingen en Hij zal Zijn eer aan geen ander geven.

Kom Job, zegt God, u hebt wonderen verricht. Ik moet vanwege al deze goede vruchten, die door Mijn Geest werden voortgebracht, wel zeer bij u in de schuld staan. U roept de Almachtige aan om een antwoord. U noemt Mij uw Tegenpartijder. U zou willen dat Ik een boek had geschreven over alles wat u hebt gedaan. Gij zoudt het op uw schouder dragen en op u binden,; als een kroon. Als een vorst zoudt gij tot Mij naderen. U wilt gewogen worden in een rechte weegschaal, opdat Ik zou weten dat u oprecht bent. U wilt met God richten. U zegt Mij genoeg over wat u hebt gedaan, maar u zegt er niets over dat Ik in u het willen en het werken werk. Daarom zal Ik niet meer in u werken. Mijn aanwezigheid, Mijn bezoeken, de dauw van Mijn genade zal Ik wegnemen. Ik zal Mijn wet en haar eisen in uw geweten leggen en gij zult zien wat de wet eist en hoe zeer uw gehoorzaamheid tekort schiet als ze gemeten wordt naar die regel. Door die wet zal Ik u Mijn genade niet schenken en Ik zal daardoor ook niet in u werken. De wet is het boek waarin uw schulden staan opgetekend en ze is het handschrift der zonde. Open uw boeken en zie wat Ik u schuldig ben en u Mij schuldig bent. Door die wet zult gij uw zonden leren kennen en in die wet zal Ik Mijn aangezicht verbergen. Dan zal Ik zien hoe het u zonder Mij vergaat, zoals gij gezegd hebt: 'Waarom verbergt Gij Uw aangezicht, en houdt mij voor Uw vijand? Zult Gij een gedreven blad verbrijzelen, en zult Gij een droge

stoppel vervolgen? Want Gij schrijft tegen mij bittere dingen; en Gij doet mij erven de misdaden mijner jonkheid' (Job 13:24-26).

Job is nu gekomen tot de donkere berg. Gods aangezicht is verborgen. Hij voelt dat de wet toorn werkt in hem. Gij "houdt mij voor Uw vijand" Job 13:24. Het handschrift is voor hem. "Gij schrijft tegen mij bittere dingen." Door de wet is de kennis der zonde. "Gij doet mij erven de misdaden mijner jonkheid."

Waarom schreeuwt u het uit Job? Dit is de rechte weegschaal van Mijn heiligdom, waarin u gewogen wilde worden. Ik ben nog niet klaar met u. Ik zal u wegnemen van voor het verzoendeksel: het Rantsoen, waarvoor Ik heb gezorgd, de Borg en de Verlosser, Die Ik heb gegeven, zult u voor een tijd niet zien. Ik zal tot u naderen in Mijn toorn en zitten op een oordeelstroon, want u kent nog maar weinig van Mij, hoewel gij zegt: 'Nog doet Gij Uw ogen over zulk een open; en Gij betreft mij in het gericht met U' (Job 14:3). En: 'Och, of Gij mij in het graf verstaakt, mij verborgt, totdat Uw toorn zich afkeerde; dat Gij mij een bepaling stelt, en mijner gedachtig waart!' (Job 14:13). Nu Job, u staat nu voor de oordeelstroon en voelt hoe Ik in de wet tegen u toorn omdat u een overtreder bent. Waar zijn nu al uw goede werken? Zullen zij voor u antwoord geven? O nee, als Ik met u in het gericht zal treden, zult gij Mij niet op één van de duizend vragen antwoord kunnen geven. Zelfs als u in deze rechte weegschaal gewogen wordt, komt u tekort, Job.

Ach, Heere, dat kom ik inderdaad, "stel mij een Borg bij U" (Job 17:3).

Waar wilt gij nu heengaan, Job?

O, Heere, laat mij gaan tot de troon Uwer genade. O, dat ik wist waar ik U vinden mocht, ik zou tot Uw stoel komen.

Waarom wilt u daarheen gaan, Job? Waarom wilt u weggaan van de oordeelstroon, van het handschrift, van de toorn van God en van een vertoornd Rechter?

Daar bij het verzoendeksel "zou de oprechte met Hem pleiten; en ik zou mij in eeuwigheid van mijn Rechter vrijmaken" (Job 23:7).

Stel u voor dat een kind van God, net als Job, de voorrechten en de zegeningen die vloeien uit het verzoendeksel, heeft genoten, kennis heeft aan de dauw van Gods genade, gezegend is met bezoeken van God, heeft ervaren dat de lamp van God op zijn hoofd heeft geschinen, de Almachtige met hem is geweest en Zijn heerlijkheid opnieuw in hem is geopenbaard (Job 29). Ik zeg u, dat zo'n ziel wel vervuld moet worden met wanhoop als zij gebracht wordt onder de duisternis van de oude berg (waar Gods aangezicht is verborgen), als zij geplaatst wordt voor het handschrift van de wet, als haar verdorven begeerten worden opgewekt, als zij de misdaden van haar jonkheid erft en als zij de toorn van God voelt, ja de verschrikkingen, de vloeken en de bedreigingen van de wet. Al deze "pijlen des Almachtigen zijn in mij (zegt Job), welke vurig venijn mijn geest uitdrinkt; de verschrikkingen Gods rusten zich tegen mij" (Job 6:4).

Ik zeg dat een ziel waarmee zo wordt gehandeld, die zo moet voelen wat het is om voor een oordeelstroon geplaatst te worden, die gebracht wordt onder de banden der wet, die gegrepen wordt door de handen van een vertoornd God en die - terwijl hij deze toorn voelt - door de satan verleid wordt om de Almachtige te lasteren, omdat Hij als zo'n vertoornd God voor hem verschenen is, niets dan afkeer en vertwijfeling kan voelen onder dit werk van de wet. "Zult gij, om te bestraffen, woorden bedenken, en zullen de redenen des mismoedigen voor wind zijn?" (Job 6:26).

Er zijn enige dwazen onder de belijders die zeggen dat een gelovige niet opnieuw met het juk van de wettische dienstbaarheid bevangen kan worden. Zij zeggen dat dit de werking van de verdorven lusten van de mens en de verleidingen van de satan zijn. De Geest der waarheid noemt dit echter "de grimmigheid Gods, de toorn Gods, de pijlen van God, de verschrikking van God, de gramschap van God, de brandende ijver van God, de zware hand Gods, de twistingen van God en de oordelen van God". Zolang deze dwazen geen onderscheid kunnen maken tussen de wet van God en hun eigen verdorven lusten, tussen de pijlen van God en de vurige pijlen des satans, weten ze niets van het onderwijs van God en moeten ze zwijgen, ras zijn om te horen en traag om te spreken en zichzelf niet als meesters opwerpen, opdat ze niet "in het oordeel des duivels" vallen (1 Tim. 3:6).

In werkelijkheid is dit de situatie en de staat van deze mensen. Zij denken bij zichzelf dat hun belijdenis voortreffelijk is en toch kennen ze dit Goddelijke onderwijs niet. Daarom noemen zij het knagen van hun geweten, hun vrees, hun bezorgdheid en hun dienstbaarheid de werkingen van de oude mens en de listen van de satan tegen hen. Ze menen dat ze de goede strijd des geloofs strijden als ze onder al deze dingen niet wanhopig worden. In waarheid zijn dit echter de toorn Gods, de dienstbaarheid van de wet, de vloek van de wet die in hun ziel werkt vanwege hun huichelachtige belijdenis. Ze missen de genade van God en zijn niet door God bekeerd. Daarom is hun strijd niet anders dan slaan in de lucht. Het is niet de strijd des geloofs, maar die van opstand. Het is niet een strijd tegen de satan, maar tegen God en het geweten. God maakt dit openbaar in iedere belijder die hij overgeeft aan de hardheid van zijn hart, een schrikkelijke verwachting van het oordeel, verderfelijke ketterijen, openlijke Goddeloosheid, krankzinnigheid en zelfmoord.

Ik ga nu verder met mijns achtste punt.

8. De merkbare dorheid en vruchteloosheid waarmee deze wettische dienstbaarheid gepaard gaat.

God schenkt Zijn Geest niet door de wet en zonder de werking van de Geest kan er geen vrucht zijn. Gods nabijheid geeft verkwikking, maar in de wet zal Zijn nabijheid nooit genoten worden. wij zullen geen goede vruchten voortbrengen, tenzij wij in de wijnstok blijven. Onder het juk van de wet zal er niets zijn wat nuttig is voor de merkbare vereniging en gemeenschap met Christus; onze vreugde zal verdorren en onze liefde verkouden. Deze belijders zullen niet bloeien als een roos, omdat God hen in de ruimte stelt, ze zijn niet hemelsgezind en genieten geen leven en vrede. Ze voelen niets dan Gods toorn in hun hart, de opstand van de mens en de aanslagen van de satan. Van buiten is alles somber, ze krijgen te maken met nieuwe benauwdheden en niets verloopt zoals zij dat willen. Een predikant die onder deze geest verkeert, kan razen en tieren, menen dat hij de mensen zo bang kan maken dat ze hun zonden laten en hen naar de hemel drijven met de zweepslagen van de verschrikking van de wet en de donder van het oordeel, maar het is allemaal tevergeefs. Zondaren worden hier alleen door verhard en Gods kinderen komen om. Dit is niet beter dan wanneer wij proberen 'de Geest der genade Zelf te dwingen en haar metgezel vrijheid te binden', zoals Milton zegt. Zo'n ziel die opnieuw met het juk der dienstbaarheid bevangen is, kan anderen alleen maar in de banden brengen. Hij kan alleen maar klagen, zuchten onder zonde, spreken over zijn twijfels, vrees en verschrikkelijke bezorgdheid. Zijn gesprekken gaan over niets anders dan over verschrikking, vrees, kwelling, banden, toorn, angst, dood en oordeel. De dingen waarover hij spreekt, laat hij achter zich waar hij ook gaat. Hij is onvruchtbaar in zijn

ziel, onvruchtbaar in zijn binnenkamer, onvruchtbaar in zijn gezin, onvruchtbaar op de preekstoel, onvruchtbaar in de bank, onvruchtbaar in de kerk en onvruchtbaar in de wereld. Door de wet krijgen wij geen olie, geen zout, geen vreugdeolie, geen smakelijke spijs en geen water des levens. De wet is een donkere en dorre berg in een onvruchtbaar land. Wie daarheen gaat, is vervuld met duisternis en zijn woorden zijn vol verwarring, ijdelheid en tegenstrijdigheid en hij spreekt zichzelf tegen. Zulke zielen zijn verdroogd als een potscherf, hun vreugde is vergaan en ze hebben reden om met anderen uit te roepen: "Ik word mager, ik word mager, wee mij!" Jes. 24:16).

Deze arme, blinde zielen, die ons zeggen dat de dienstbaarheid van de wet nooit meer kan komen over een kind van God, maar dat al deze banden, vrees, toorn en verschrikking slechts roerselen van onze verdorven lusten zijn, zouden ons eens moeten zeggen hoe er verdorvenheid kan zijn zonder de wet. "Want waar geen wet is, daar is ook geen overtreding" (Rom. 4:15). "De bewegingen der zonde zijn door de wet" (Rom. 7:5). De kracht van de zonde ligt in de wet, want door de wet is de kennis der zonde. De wet is gegeven, opdat de overtreding overvloedig zou worden. De zonde neemt oorzaak door het gebod en werkt in de leden door het gebod. De wet is het boek waarin de schulden van de mens staan opgetekend en openbaart de toorn van de Schuldeiser jegens de schuldenaar. In Christus wordt de zonde weggenomen en kunnen wij God behagen, maar dat kan niet op een andere manier. Als wij menen dat alleen de satan onze verdorven lusten in beroering brengt, maken wij hem tot iemand die tegen zichzelf verdeeld is. "Wanneer een sterke gewapende (een niet ontwaakte zondaar) zijn hof bewaart, zo is al wat hij heeft in vrede" (Luk. 11:21). Zijn werk is om Gods afkerige kinderen in slaap te sussen of te brengen tot vleselijke zorgeloosheid, zoals hij deed bij David toen hij in de zonde gevallen was. Het was niet de satan, maar God, Die hem bij monde van Zijn profeet, uit zijn dodelijke slaap wakte. Daarom is de wet een vleselijke roede ter kastijding in de hand van God. Een uitverkoren vat krijgt niet te doen met Gods wraakvorderende toorn, omdat Christus voor hem heeft betaald. Toch ervaart een gelovige die onder de Geest der dienstbaarheid verkeert en weer teruggekeerd is naar de wet, niets anders dan dat de toorn van God in hem werkt, zoals er staat geschreven: "In Mijn verbolgenheid heb Ik u geslagen" Jes. 60:10). "Gij zijt toornig op mij geweest, maar Uw toorn is afgekeerd, en Gij troost mij" Jes. 12:1). "Want een ogenblik is er in Zijn toorn, maar een leven in Zijn goedgunstigheid; des avonds vernacht het geweest, maar des morgens is er gejuich" (Ps. 30:6). "In een kleine toorn heb Ik Mijn aangezicht van u een ogenblik verborgen; maar met eeuwige goedertierenheid zal Ik Mij uwer ontfermen" Jes. 54:8). Dit brengt mij tot het negende punt, namelijk

9. Afkerigheid en onwil om al het goede te doen.

Op veel plaatsen spreekt de Schrift tegen een ziel die niet in de beloften kan geloven. Het hart van zo'n mens is gesloten, de Bijbel is een gesloten boek voor hem en daarom leest hij er niet graag meer in. "Bekeer u, en doe de eerste werken" (Openb. 2:5).

De inzettingen zijn als een uitgedroogde borst. Hij kan de goede boodschap niet met geloof ontvangen en daarom komt hij met tegenzin. Hij wordt meer gedreven door angst dan getrokken door liefde. "Ik heb tegen u, dat gij uw eerste liefde hebt verlaten" (Openb. 2:4).

De blijde gezichten van Gods levende kinderen zijn hem eerder tot droefheid en benauwdheid dan tot verheuging. Hij moet ze wel benijden, zelfs in Gods huis. Hij kijkt naar hen met een jaloers oog en stelt vaak vast dat hij is als Saul, die David haatte toen hij door God was verlaten. Zo'n ziel zucht: "Iedere preek die ik hoor, zal in het gericht tegen mij opstaan en mijn oordeel verergeren." Als de sterke hand Gods niet over hem was, zou hij niet wandelen in de wegen van Sion. Als hij samenkomt met christenen, wordt slechts zijn naaktheid openbaar. Er is "kaalheid in plaats van haarvlechten" (Jes. 3:24). Bij tijden verkiest hij het om alleen te zitten "als een eenzame mus op het dak", als "een roerdomp der woestijn" en "een steenuil der wildernissen" (Ps. 102:7, 8). Ja, hij zou liever de hoek omgaan of een straat oversteken dan een kind van God ontmoeten, dat wandelt in het licht van het aangezicht des Heeren.

Het gebed in het gezin en in de binnenkamer is vruchteloos, daarom begeeft hij zich met tegenzin tot het gebed en bidt hij vol droefheid, terwijl hij vervuld is met slaafse vrees en met merkbaar ongenoegen. Omdat hij merkt dat hij niet dicht tot God kan naderen en geen vrucht ziet op zijn gebed, verachttert hij in het bidden. "Doch gij hebt Mij niet aangeroepen, o Jakob! als gij u tegen Mij vermoeid hebt, o Israëel!" (Jes. 43:22).

Omdat zijn liefde verkild en verkoud is en zijn hart is gesloten voor de zaak van God en voor de arme en behoeftige huisgenoten des geloofs, is hij geen blijmoedige gever. Verre van dat. Als begeerlijkheid één van zijn boezemzonden was, zal zijn hart er weer naar uitgaan. Hij zal de begeerlijkheid aankleven, hoewel hij zich ervoor schaamt. Omdat hij geen troost vindt bij God of bij Zijn kinderen, staat hij koud en onverschillig tegenover God en Zijn volk. Ik kom nu om hem verder te ontdekken in het tiende punt.

10. Zijn wettische strijden tegen de zonde en de verdorvenheid terwijl hij onder deze Geest der dienstbaarheid verkeert.

Hij merkt dat zijn ziel vol bitterheid is en dat hij is geërgerd. Hij murmureert en is inwendig boos op alles wat niet naar zijn zin is. Het lijkt dan ook wel of hij niets goed kan doen. Hij is koppig en weerspannig. God schijnt met hem in tegenheid te wandelen en hij wandelt in tegenheid met God. Hij is verkeerd en God houdt Zich verdraaid bij hem (2 Sam. 22:27). Hij wordt Gode vijandig en is bezet met harde gedachten over God, die soms ondoordacht over zijn lippen komen. Het is zoals de profeet zegt: "Uw tong dicht onrecht" (Jes. 59:3). Hij vecht hard tegen deze verdorven lusten, maar desondanks wordt hij er niets minder door beroerd. Hij staat op in de morgen en is vastbesloten om zijn gangen nauwlettender gade te slaan en meer dan ooit op zijn hoede te zijn. Als hij 's avonds echter de rekening opmaakt, staat hij er net zo voor als altijd of nog erger. Dan heeft hij allemaal goede voornemens en doet hij beloften en geloften. Het is echter allemaal tevergeefs. Hij breekt ze allemaal met gedachten, woorden en werken. Door de wet zal hij nooit geestelijke kracht ontvangen tot versterking van de inwendige mens. Er is geen hulp dan uit het heiligdom, geen kracht dan uit Sion.

Nu besluit hij met Job om alles maar op te geven, kome wat komen zal, of zichzelf anders te verharderen in zijn droefheid. Dan trekt een andere wolk van merkbaar ongenoegen zich samen boven zijn hoofd. Vrees, verschrikking en de verwachting van groter onheil dat komen gaat, brengen hem opnieuw in beroering. Hij gaat weer aan het werk en merkt spoedig dat hij weer in dezelfde gracht is gevallen en dat zijn

kleren van hem gruwen (Job 9:31). Hij verwondert zich over de dingen die over hem gekomen zijn. Hij kan niet over zichzelf en over zijn staat oordelen en weet ook niet wat hij moet zeggen. "Ben ik oprecht, Hij zal mij toch verkeerd verklaren. Ben ik oprecht, zo acht ik toch mijn ziel niet" (Job 9:20-21). Hij weent, smelt weg in tranen en belijdt zijn zonden, zijn ogen druipen van tranen tot God. Een andere vloedgolf van Gods toorn overspoelt hem. Hij wordt opnieuw verhard en voelt zichzelf zo koppig als een ezel en zo opstandig als de satan. "Houd op, zet van mij af, dat ik mij een weinig verkwikke" (Job 10:20). "Hoe lang keert Gij U niet af van mij, en laat niet van mij af, totdat ik mijn speeksel inzwelge?" (Job 7:19). Gij verzadigt mij met bitterheden en geeft mij gallewater te drinken. Hij wil zijn vroegere belijdenis zorgvuldig toetsen aan Gods Woord, maar zijn verstand is te verduisterd om een goed oordeel te vellen en hij is te verward om enige zekerheid te kunnen verkrijgen. Heeft God mij rechten gegeven of niet? Is mijn geloof oprecht of heb ik het mijzelf toegeëigend? Als dat laatste waar is, heb ik de onvergeeflijke zonde gedaan. Zijn hart en zijn vlees bezwijken bij deze gedachte en een geest van zwaarmoedigheid doet hem wegzinken. Een lichtstraal schijnt in zijn hart, maar daarna is het onmiddellijk weer duister. Hij krijgt een belofte, maar die schenkt hem geen kracht of bevrijding. Hoop verlevendigt hem en de ziel versmelt, maar dit alles "gaat voorbij als een wolk" (Job 30:15, Engelse vert.). Een enkel woord aan het eind van een preek en dat is alles. Soms wordt dat zelfs bedeesd terzijde geschoven en in gedachten toegepast op een ander die meer verdiensten heeft. Hij kan zijn geweten niet behagen en zijn geweten zal zich ook niet met hem verzoenen. Hij voelt zich ellendig en maakt alles om zich heen ellendig. Vreugde is "liederen zingen bij een treurig hart" (Spr. 20:25). Daarom haat hij vreugde. Hij houdt niemand gezelschap dan zij die in het ziekenhuis verkeren. Als hij iemand ontmoet die ellendiger is dan hij, zal hij hem proberen te troosten en die troost aan zijn patiënt voorhouden, die hij zelf niet kan aanvaarden.

Hij zal neerzitten en met God twisten. Als hij echter hoort dat een ander dit doet, zal hij hem zijn opstandigheid verwijten. Hij uit kritiek op Gods Woord, maar hij kan niet verdragen dat een ander dat doet. In zijn hart vaart hij uit tegen de predikant en de preek, maar hij zal niet toestaan dat iemand anders een van beide in een kwaad daglicht stelt. Hij wil rust, maar hij is er bang voor. Hij wil troost, maar hij weigert die te aanvaarden. Hij wil genezen worden, maar hij haat hen die hem proberen te genezen, opdat de breuk niet op het lichtst geheeld zou worden en zij zouden roepen: "Vrede!", terwijl God niet van vrede gesproken heeft. Hij onthoudt zich van eten, hij vast en eet bittere saus. Hij heeft gewetensbezwaren tegen allerlei dingen: Raakt niet, smaakt niet en roert niet aan. Hij is echter nog steeds onvruchtbaar. Ik kom nu tot het elfde punt.

11. *Wat de ellendige vruchten zijn van deze wettische arbeid.*

Al dit strijden tegen de zonde in eigen kracht, heeft dezelfde uitwerking als het voornemen van Petrus. Het geeft deze mens alleen over in de handen van de zonde en in de zeef van de satan, want zonder Christus kan hij niets doen. Iedere keer als hij zondigt, is er weer een nieuwe aanleiding voor de toorn van de wet en een nieuwe zaak waarvan zijn geweten hem kan beschuldigen. Dit zal zijn vrees opwekken en allerlei verschrikkingen over hem brengen. "Indien ik zondig, zo zult Gij mij waarnemen, en van mijn misdaad zult Gij mij niet onschuldig houden. Gij vernieuwt Uw getuigen tegenover mij, en vermenigvuldigt Uw toorn tegen mij; verwisselingen, ja, een heirleger, zijn tegen mij" (Job 10:14, 17).

Onder deze ijdele arbeid is zijn hart altijd verhard. Het arme schepsel kan kreunen tot zijn borst er pijn van doet, maar zijn hart zal niet breken. Ook kan hij zijn ziel niet uitgieten voor God of een boetetraan plengen zonder een straal van de Zon der gerechtigheid en het gebeurt zelden dat hij daardoor langere tijd wordt verlicht. "Waarom doet Gij ons van Uw wegen dwalen, waarom verstokt Gij ons hart, dat wij U niet vrezen?" (Jes. 63:17).

Deze wettische arbeid gaat gepaard met diepgaande teleurstellingen. Deze mens belooft zichzelf rust hier op aarde, maar hij vindt er geen. Hij verwacht verlichting van dit boek en onder die predikant. Hij denkt dat de morgen vrede zal brengen en dat alles de volgende sabbat goed zal komen. Geen van zijn gedachten wordt echter bewaarheid. "Uitgerukt zijn mijn gedachten, de bezittingen mijns harten" (Job 17:11).

Hij komt al gauw tot de slotsom dat wat hij vroeger heeft ondervonden van de Goddelijke gunst niets was dan een strik. Hij meent dat dit alles hem slechts een geschikter doelwit heeft gemaakt voor Gods grimmigheid en dat God zijn ootmoedige belijdenissen uit het verleden zal gebruiken en hem uit zijn eigen mond zal veroordelen. "Hij heeft Zijn boog gespannen, en Hij heeft mij de pijl als ten doel gesteld" (Klaagl. 3:12).

Hoe betreurenswaardig is de werking van de eigengerechtigde geest in de ziel op zulke tijden. De mens zal zichzelf rechtvaardigen en alle schuld op God werpen. "Zult gij ook Mijn oordeel te niet maken? Zult gij Mij verdoemen, opdat gij rechtvaardig zijt?" (Job 40:3).

De ziel die onder deze wettische dienstbaarheid verkeert, is vervuld met droevige duisternis en onwetendheid. Toch zijn zulke zielen vol trots en zelfbedrog. Daarom wordt Job ervan beschuldigd dat hij "de raad verduisterde met woorden zonder wetenschap" (Job 37:2), dat hij verhaalde "hetgeen hij niet verstond, dingen, die voor hem te wonderbaar waren, die hij niet wist" (Job 42:3).

Zo'n ziel heeft een strijd met de Almachtige en keurt af wat Hij doet. Hij laakt Gods voorzienigheid en klaagt Zijn handelwijze aan. Maar "wie heeft zich tegen Hem verhard (of met Hem getwist), en vrede gehad?" (Job 9:4). "Waarom hebt gij tegen Hem getwist? Want Hij antwoordt niet van al Zijn daden" (Job 33:13).

De afgrond roept tot de afgrond. De ene moeite volgt op de andere en alles loopt slecht voor ons af. Iemand die opnieuw met dit juk der dienstbaarheid bevangen is, die door zijn eigen arm de overwinning over de zonde probeert te behalen en vrede en troost zoekt te vinden in zijn eigen werken, brengt niets dan wind voort. Een gelovige blik op Christus of een genadige blik van Christus, en niets anders, zal de ziel bevrijden van dit smartelijke, bittere juk der dienstbaarheid.

Ik zal nu een aantal dingen noemen die gewoonlijk voorafgaan aan dit juk der dienstbaarheid, omdat ze er de oorzaak van zijn.

?? Het eerste is *een kittelachtig oor*. De Galatiërs en de Korinthiërs hadden niet genoeg aan de waarheid en waren niet tevreden met Paulus. Daarom kregen ze dit wettische zuurdesem van de dienaren van de satan. Ze keerden hun oren af van de waarheid die vrij maakt en ontvingen die wet die onder de dienstbaarheid brengt.

?? Het tweede is *het overhaast en onterecht veroordelen van Gods volk en Zijn dienstknechten schuldig stellen om een woord* (Jes. 29:21); of veroordelen wat wij nooit hebben ervaren, wat wij nooit hebben verstaan en wat wij niet kunnen weerleggen. Dit zal de mensen tenslotte zeker onder dit juk brengen en voor het

gericht plaatsen, want het veroordelen van de rechtvaardigen is de Heere een gruwel. Daarom waarschuwt Christus: "Oordeelt niet, opdat gij niet geoordeeld wordt. Want met welk oordeel gij oordeelt, zult gij geoordeeld worden" (Matth. 7:1-2). Een mens die oordeelt in geestelijke zaken, moet iemand zijn die veel ervaring heeft in de ambtelijke bediening en een goede onderscheidingsgave heeft, iemand die in de waarheid is geworteld en deze op het oog heeft en die de eer van God, en niet zijn eigen eer, op het hart draagt.

?? In de derde plaats *zullen veroordelen die bij ons postvatten of vijandschap die wij koesteren jegens een predikant of een broeder zonder een goede reden of zelfs als er daadwerkelijk een oorzaak is, vroeger of later dit juk der dienstbaarheid over ons brengen*. De dienstknecht die een schuld van tienduizend talenten kwijtscholden werd, kon zijn broeder geen schuld van vijfhonderd penningen kwijtschelden. Daarom werd hij overgeleverd aan de banden van de wet, de toorn van God, de zweepslagen van zijn geweten en de pijlen van de satan. Al deze dingen zouden hem kwellen tot hij voor God kon buigen en zich aan Hem kon overgeven, zijn broeder de genegenheid kon tonen die hij aan God verschuldigd was en zijn broeder om Gods wil kon liefhebben. Een wijs man heeft eens gezegd: "Oordeel een ander nooit, voor u zelf op zijn plaats bent gaan staan", opdat van u niet zal gelden: "Waarin gij een ander oordeelt, veroordeelt gij uzelf. En denkt gij dit, o mens, dat gij het oordeel Gods zult ontvlieden?" (Rom. 2:1, 3).

?? In de vierde plaats *heeft het lezen van verkeerde boeken en het pogen om wijs te zijn boven hetgeen geschreven is, velen opnieuw onder het juk der dienstbaarheid gebracht*. Vals vuur en een nieuwe kijk op de dingen hebben hen wonderlijk bekoord en hebben hun nieuw licht en nieuwe warmte gebracht. Het oude vuur van het altaar en de goede oude wijn konden hen niet verwarmen en verkwikken. Ze zijn door die dingen betoverd tot ze vergiftigd waren en ze net als Efraïm "verpletterd waren met recht", omdat ze vrijwillig gewandeld hebben "naar het gebod", naar de leer en de geboden van de mensen die zich van de waarheid afkeren (Hos. 5:11).

Nu ga ik ervan uit, mijn lezer, dat u, als u een mens bent die God vreest, die lang in de Kerk van Christus hebt verkeerd en enig onderwijs van God genoten hebt, nauwelijks kunt geloven dat de schrijver van deze preek, die 22 jaar op de school van Christus is geweest en 21 jaar in de bediening staat, die verscheidene werkingen van de Geest der dienstbaarheid - waar in deze preek over is gesproken - heeft ervaren, die zijn woorden met de Bijbel en het leven van de Bijbelheiligen heeft vergeleken, vanwege al deze dingen voor een leugenaar gehouden moet worden en aan de kaak gesteld moet worden als een verblinde en misleide man, die dingen aan God en aan Zijn heilige wet toeschrijft die alleen aan de duivel en de verdorvenheid van het menselijke hart toegeschreven kunnen worden.

Daarom leg ik het geschrevene voor God neer en onderwerp het aan het oordeel van de kinderen der wijsheid. Als het niet waar is laat Mr. Hacker, die God nu openbaar maakt, "mij leugenachtig maken, en mijn rede tot niet brengen" (Job 24:25). Als hij kan aantonen dat wat ik hier heb geschreven, niet waar is en als hij kan bewijzen dat alles wat de Heilige Geest aan God toeschrijft, alleen van toepassing is op de satan en dat alles wat de Schriften betrekken op de wet niets anders is dan de werking van onze verdorven lusten, is hem dat gelukt.

Men zegt ons echter dat het onmogelijk is dat "een gelovige weer met het juk van de zedelijke wet wordt bevangen als de wet is tenietgedaan." Deze tegenstrijdigheid vinden wij in het Woord van God. Laten zij die wijs zijn boven hetgeen geschreven is, haar weerleggen of het Woord van God aanklagen.

De Schriften getuigen dat de wet in Christus is tenietgedaan en weggenomen (2 Kor. 3:13). Het is ook schriftuurlijk dat de Galatiërs, die niet stonden in de vrijheid, maar weer met het wettische zuurdesem doortrokken werden, opnieuw met het juk der dienstbaarheid bevangen werden (Gal. 5:1). Deze tegenstrijdigheid is dus gegrond op de letter van de Schrift. De Zaligmaker zegt: "Wacht u van de zuurdesem der Farizeeën" (Mark. 8:15). "Want gij verdraagt het, zo u iemand dienstbaar maakt" (2 Kor. 11:20). "En nu dat om der ingekropen valse broederen wil, die van bezijden ingekomen waren om te verspieden onze vrijheid, die wij in Christus Jezus hebben, opdat zij ons zouden tot dienstbaarheid brengen" (Gal. 2:4). "Nu dan, wat verzoekt gij God om een juk op de hals der discipelen te leggen", "zeggende, dat men hen moet besnijden en gebieden de wet van Mozes te onderhouden" (Hand. 15:10, 5). Als er geen juk der dienstbaarheid zou zijn waarmee de gelovige opnieuw bevangen kon worden, hadden de apostelen niets te duchten van de valse broederen en de Galatiërs ook niet.

Deze tegenstrijdigheid wordt echter niet alleen in de Bijbel gevonden, maar ook in het bevindelike leven van Gods kinderen. Luther heeft haar vaak ondervonden, zoals blijkt uit zijn commentaar op de Galatenbrief. Ik heb haar zelf in mijn leven zo kenmerkend ervaren sinds ik Jezus mijn Heere en mijn God mag noemen, dat ik voor Gods aangezicht durf te zeggen dat ik dit voor duizend werelden niet opnieuw zou willen doorstaan. Maar het was Gods wil dat ik de wet van het evangelie zou kunnen onderscheiden, dat ik dit verschil niet alleen verstandelijk zou leren kennen uit de Schrift, maar dat ik het ook in mijn hart zou ervaren door de verschillende werkingen van de wet en het evangelie. Paulus wist wat het was om gebonden te zijn in de geest, om allen alles te worden: "Degenen, die zonder de wet zijn, ben ik geworden als zonder de wet zijnde" (1 Kor. 9:21, 22). Hij wist wat het was om zondaren met tranen te vermanen "drie jaren lang nacht en dag" (Hand. 20:31).

Ik vraag me ernstig af of er één kind van God is in dit land, dat 20 jaar oud is in de genade en dit juk niet heeft gevoeld of niet bij tijden meer of minder door de Geest der dienstbaarheid is terneergebogen. Deze tegenstrijdigheid wordt gevonden in de Bijbel en in het leven van al Gods kinderen. Er is echter een ergere tegenstrijdigheid te vinden bij belijders die geen genade hebben verkregen: zij beloven anderen vrijheid, "daar zijzelf dienstknechten zijn der verdorvenheid" (2 Petrus 2:19).

EINDE